

Verksamhetsberättelse

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

2007

KUNGL. SKOGS- OCH LANTBRUKSAKADEMIENS
TIDSKRIFT

Nummer
Årgång

1 • 2008
147

Ansvarig utgivare Åke Barklund, sekreterare och VD, KSLA
Redaktör/layout Ylva Gullman
Tryckeri Ågerups Grafiska AB
Tryckår/månad 2008/04
Upplaga 1000 ex.
ISSN 0023-5350
ISBN 978-91-85205-69-1

De senaste årens utgivna nummer finns tillgängliga som nedladdningsbara filer på akademiens hemsida www.ksla.se.

Verksamhetsberättelse 2007

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Innehåll

Sekreteraren har ordet	6
Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens organisation	9
Kommittéernas verksamhet.....	10
Konferenser och seminarier	15
Sammankomster	28
Högtidssammankomsten	31
Avgivna remissvar	33
Anslag, stipendier, priser och belöningar	34
Nya ledamöter	39
Avlidna ledamöter.....	41
Enheten för de areella näringarnas historia (ANH).....	42
Publicerings- och informationsverksamheten	44
Barksätter och Enaforsholm	46
Styrande organ och personal.....	48
Ekonomisk flerårsöversikt 2003–2007	50

Sekreteraren har ordet

Vår roll

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) är den av tio kungliga akademier som har uppgiften att arbeta med de gröna näringarna; jordbruk, trädgårdsbruk, fiske, vattenbruk, livsmedel, skog, rennärning, bioenergi, miljö, skogsprodukter och tjänster samt skogs- och lantbrukshistoria. Vi hantlar, genom obunden dialog och analys, frågor som berör alla och intresserar många.

Våra viktigaste resurser är ledamöternas erfarenheter och kunskaper samt akademiens goodwill byggd på ledamöternas kompetenser och på vårt oberoende. Oberoendet beror på processen för val av ledamöter och på de ekonomiska tillgångarna i form av donationer. Ledamöterna är av tre slag: forskare, organisations- och myndighetsmän samt framstående jord- och skogsbrukare. Erfarenheter från det gröna företagandet, ny kunskap från forskningen samt kloka regler och bestämmelser ska med våra insatser utveckla de gröna näringarna i samhällets tjänst.

Medan politiker och företagsledare måste fatta beslut erbjuder vi en spelplan för det goda samtalet. Vi ger inga enkla svar på svåra frågor, vår roll är att ge beslutsfattarna ett så gott underlag som vi förmår. Vad är stort, vad är smått, vad är relevant och vad är lappri?

Framtiden är biologi!

Spindelsilke är per vikt fem gånger starkare än stål – och vi vet numera hur spindlarna gör. Svenska forskare har lyckats göra en konstgjord meterlång spindeltråd av odlad råmaterial.

I Växjö byggs en hel stadsdel med höghus i träteknik. Energislukande plaster, betong och metaller byts mot trä som fångar och låser

in kol med hjälp av naturens egen mekanism – växande skog.

På Wrams Gunnarstorp utanför Helsingborg finns en anläggning som just har börjat leverera fordonsgas motsvarande 2,5 miljoner liter bensin på ett år. Råvaran är gödsel från 6 000 grisar och avfall från skånsk livsmedelsindustri.

Svenska forskare är på väg att tämja den vilda, fleråriga oljeväxten fältkrassing – *Lepidium campestre*. Denna perenn ger mindre erosion och näringsläckage än ettårsgrödor, kräver mycket färre maskintimmar, har mindre gödselbehov och, verkar det som, ger mer olja än rapsen!

Dessa fyra exempel är klippta ur *Det gröna kunskapssambället*, en inspirationskrift som vår forskningspolitiska kommitté har ställt samman på uppdrag av 20-talet organisationer inom de gröna näringarna inför 2008 års forskningspolitiska proposition. Vi tror att utvecklingen inom "life sciences", livsvetenskaperna, kommer att ha samma betydelse under detta sekel som fysiken och mekaniken hade under 1900-talet. Teknikens århundrade följs alltså av Biologins århundrade.

Mycket går framåt i världen

År 1900 var den globala medellivslängden ungefär 30 år, idag är den 68 år. 1960 var det genomsnittliga födelsetalet på jorden 6, idag föds 2,8 barn/kvinna. För 13 000 år sedan, innan vi börjat bruka jorden på allvar, var vi kanske 10 miljoner människor som behövde ungefär 100 hektar var för överlevnad som samlare och jägare. Stora delar av markerna var också helt tomma på folk. Idag föder en kvarts hektar en person. Självklart sker detta till priset av mycket större ekologiskt fotavtryck än tidigare.

Ändå måste vi odla ännu mer av de fyra F:en som vi alla behöver, och minska uttaget från ändliga resurser. Utmaningen är att minska de skadliga effekterna och samtidigt producera mer föda, foder, fiber och ”fuel” till en växande världsbefolkning, med – i fattiga länder – högst berättigade krav på höjd levnadsstandard. En positiv trend är att i takt med materiell välståndökning så stiger människornas intresse för miljön och förståelsen och viljan att göra något åt problemen. För att lyckas med det behöver vi antagligen ställa invanda synsätt på huvudet och många vedertagna sanningar på skam.

Det tog Storbritannien 60 år att på 1800-talet fördubbla sin BNP, det tog Sverige 40 år på 1900-talet och det tar idag Kina 10 år att fördubbla sin BNP. Nu är det inte bara destruktiva vanor, utan också positiva innovationer och goda lösningar som sprids allt snabbare mellan länder och regioner.

De flesta nya varor och tjänster som erbjuds är varken fullständigt OK eller enbart negativa, vita eller svarta, jättebra eller urdåliga. Det är viktigt att väga av och försöka finna de ”ljusgråaste” alternativen. När det gäller de areella, gröna näringarna är vår akademi särskilt väl rustad för den naturvetenskapliga delen av sådana resonemang. För acceptans och genomslag bland människorna behövs

emellertid också diskussion om värderingar och normbildning.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)

FNs klimatpanels rapporter innehåller mycket viktig läsning om hot och möjligheter – problem och lösningar. Särskilt intressant är de olika tillväxtscenariernas betydelse för den befarade temperaturökningen framåt. Lägst temperaturpåverkan får det snabbaste utvecklingsscenarioet.

Allt det som görs av kol, gas och olja kan göras ur nu levande växter och mikroorganismer. I takt med att de fossila bränslena ökar i pris, samtidigt som växter och mikrober kan odlas lönsamt, växlar vi bort från det fossila och över till det moderna. Framtidens råvaror kommer allt mera att odlas på fälten, i skogen och i fabrikerna. Men det gäller att odla smart, effektivt, skonsamt och i stor skala. Det kräver forskning, utveckling och entreprenörskap.

Då är det bra om de duktigaste studenterna väljer gröna utbildningar och viktigt att sprida välgrundad tro om hoppfulla lösningar – och det är bara trygga människor som är generösa människor, en nödvändighet i ett globalt samfund.

Åke Barklund
Akademisekreterare och VD

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien står under H.M. Konungens beskydd. Akademien leds av en preses med en vice preses som ställföreträdare. Mandatperioden för båda är fyra år. Akademiens styrelse utgörs av akademikollegiet. Ledamöter i kollegiet är preses, vice preses, akademiens sekreterare, de tre avdelningsordförandena samt ytterligare nio ledamöter, av vilka varje avdelning väljer tre.

Presidiet

Presidiet ska under akademikollegiet samordna planeringen av akademiens verksamhet och svara för de uppgifter som överlämnas av akademien eller kollegiet. Akademiens sekreterare, tillika dess verkställande direktör, är chef för akademiens kansli och Enheten för de areella näringarnas historia (ANH).

Avdelningarna och ledamöterna

Inom akademien finns tre avdelningar: Allmänna avdelningen, Jordbruksavdelningen och Skogsavdelningen. Varje avdelning består av svenska ledamöter, hedersledamöter och utländska ledamöter. Inom respektive avdelning finns 70 "rum" för svenska ledamöter under 65 år och 25 "rum" för utländska ledamöter under 65 år. Därtill finns utrymme för högst 20 hedersledamöter.

När en ledamot fyller 65 år lämnar han eller hon sitt "rum" men kvarstår som fullvärdig ledamot och en ny ledamot väljs in i akademien. Ledamöterna utses genom val av akademien en gång per år.

Verksamheten genomförs inom Allmänna avdelningen, Jordbruksavdelningen, Skogsavdelningen och enheten för de areella näring-

arnas historia med bibliotek och arkiv med speciell inriktning mot agrar- och skogshistoria.

Allmänna avdelningen arbetar med frågor inom alla de areella näringarna, särskilt miljö, rennäringar, landskap, landsbygd, ekonomi, fiske och övrigt naturbruk, forskningspolitik, kultur och turism.

Jordbruksavdelningen behandlar frågor som berör produktion, förädling och marknad inom jordbruk, trädgård och veterinärmedicin. Livsmedel och den gröna sektorns betydelse för folkhälsan ingår som viktiga områden.

Skogsavdelningen behandlar frågor som berör skogsbruk, skogsskötsel, råvarufrågor, skogsindustrins utveckling, jakt, viltförvaltning samt skogens miljö- och kulturfrågor.

Enheten för de areella näringarnas historia (ANH) har bland annat ett vetenskapligt specialbibliotek med historisk litteratur rörande de areella näringarna. Biblioteket riktar sig huvudsakligen till forskare i skogs- och lantbrukshistoria på alla nivåer samt till akademiens ledamöter.

Den praktiska verksamheten

Verksamheten bedrivs inom akademiens nämnder, kommittéer, projekt och arbetsgrupper samt genom sammankomster, konferenser och seminarier.

Tre nämnder, Anslagnämnden, Ekonominämnden och Pris- och belövningsnämnden, ansvarar inför kollegiet för sina respektive områden av stor betydelse för akademiens arbete.

Kommittéernas verksamhet

Kommittén för energifrågor

Kommitténs uppgift är att på ett neutralt och obundet sätt öka kunskapen och insikten om de areella näringarnas nuvarande och framtida möjlighet att bidra till ett minskat beroende av fossila bränslen med fokus på bioenergi.

Kommittén, som under 2007 påbörjade sin verksamhet, har planerat inriktningen på verksamheten framöver. I detta arbete har bland annat gjorts en analys av "Oljekommissionens" rapport. Under hösten planerade kommittén för konferensen *Förnybar energi – möjligheter att klara EUs mål* som genomfördes i början av 2008. Därutöver har kommittén avgivit svar på remissen "Bioenergi från jordbruket – en växande resurs" samt medverkat i ett bioenergisymposium i Berlin "Perspectives of Bioenergy for Rural Development".

Kommittén för fiskefrågor

Kommitténs uppgift är att följa internationell och nationell utveckling inom områdena fisk, fiske, vattenbruk och därtill hörande miljö- och livsmedelsfrågor samt bereda och framföra förslag till akademien om angelägna åtgärder. Kommittén har svarat på två remisser från Jordbruksdepartementet, dels Fiskeriverkets uppdrag att utveckla en lokal och regional samförvaltning av fiske, dels länsstyrelsernas redovisning av situationen och utvecklingen av bildandet av fiskevårdsområden i Sverige.

I december anordnades workshop om problemen med fiskbestånden i Östersjön. I inbjudan eftersträvades en bred kompetens från många discipliner inom området. Den resulterade i att fem angelägna insatser kunde definieras. I slutet av året arbetade kommittén med förberedelser för en konferens om fiskets problem, som kommer att hållas i april 2008.

Kommittén för forskningspolitik

Kommitténs uppdrag är att följa den forskningspolitiska debatten och utvecklingen i allmänhet och inom den gröna sektorn i synnerhet. Kommittén initierade i februari ett projekt med syfte att utarbeta ett för hela den gröna sektorn gemensamt underlag till regeringen inför dess arbete med den forskningspolitiska proposition som läggs fram och riksdagsbehandlas under 2008. Projektet har engagerat 22 organisationer, som alla bidragit till det inspirationsdokument *Det gröna kunskapsamballet*, som i slutet av året har tillställts alla berörda departement och en rad andra intressenter.

Syftet med den gemensamt framtagna skriften är att de 22 aktörerna tillsammans vill ge regeringen budskapet att statliga resurser för forskning och innovation inom gröna sektorn måste öka för hela landets bästa. Skriften gör troligt att biologin kan komma att spela samma framträdande roll för utveckling av välbefinnande som fysik och mekanik gjorde under 1900-talet. Sektorn har ett betydande ekonomiskt inflytande på samhällsekonomin. Skogsindustrin står till exempel för mer än tio procent av totala exporten, livsmedelsbranschen omsätter 140 miljarder kronor årligen och sysselsätter 250 000 personer. Skriften visar att det finns ett stort behov att utveckla kunskap i hela kedjan från grund-

Kommittén för fiskefrågor arrangerade en workshop om problemen med fiskbestånden i Östersjön.

forskning till färdiga produkter som har etablerats på marknaden.

Kommittén för internationella skogsfrågor

Kommitténs uppgift är att öka kunskapen om det internationella skogliga arbetet och belysa den svenska skogsnäringens problem och möjligheter. Under året svarade kommittén bland annat för genomförandet av sammankomsten den 8 november på temat *KSLA och Afrikas skogar – ett innovativt inslag i svenskt skogligt bistånd*. Vid sammankomsten presenterades projektet *Sustainable Forest Management in Africa* som fortgått under året.

Akademiens ryska ledamot Anatoly Petrov presenterade vid seminariet *New Russian Forest Code – Challenge for Market and Environment* den 29 januari den skogslag som nyligen antogs av duman. Vid seminariet *Tilting Forest Industries from North to South* den 26 april belystes den markanta förskjutning som pågår av skogsindustriella nyetableringar från de tempererade/boreala delarna av världen till de subtropiska och tropiska delarna. Vidare genomfördes en studieresa till Wien med deltagande vid IIASAs 35-årsjubileum samt besök på IUFRO.

I arbetet med att utveckla den svenska resursbasen för internationellt arbete genomfördes seminariet *Hur kan vi utveckla den*

svenska resursbasen för internationellt skogligt arbete? den 11 december. Inom ramen för detta arbete har en kompetensutredning genomförts som exempel på hur en tankesmedja kan arbeta.

Kommittén för jordbrukets internationalisering

Syftet med kommitténs arbete är att sätta det svenska jordbruket i ett internationellt perspektiv. Kommitténs arbete omfattar två huvudområden. Det ena består av EU-frågor och omfattar den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) och den gemensamma livsmedelslagstiftningen. De förändringar som äger rum inom dessa regelverk har stark påverkan på jordbrukets förutsättningar i Sverige.

Det andra området omfattar globala frågor, främst rörande livsmedelsförsörjningen i världen och de fattiga ländernas situation. Kommittén har under året organiserat två konferenser. I maj ordnades en konferens som handlade om möjligheterna att förenkla jordbrukspolitiken. I december var temat de stigande jordbrukspriserna.

Kommittén för landsbygd och kultur

Under 2007 har kommittén följt upp frågorna om utbildning för landsbygdsutveckling genom ett rundabordssamtal som arrangerades i samverkan med Institutionen för stad och land, SLU. Samtalet har använts som underlag vid planeringen av de två nya grundutbildningsprogram i landsbygdsutveckling som startar vid SLU hösten 2008. Kommittén arrangerade även ett rundabordssamtal om bilden av landsbygdens företagande, där brister och överlappningar i olika organisationers insamling av statistik om företaget identifierades.

Kommittén medverkade som arrangör i ett seminarium 29 november om landskapsstrategier i Munkedal. Frågor om det framtida landskapet står också i centrum vid kommit-

téns medverkan i projektet *Skapat land* på Wij trädgårdar. Ett av kommitténs möten hölls på Wij. Under året har samverkan inletts med KSLAs kommitté för matkvalitet och folkhälsa i frågor som gäller lokal livsmedelsproduktion och landsbygdsutveckling.

Kommittén för lönsam uthållig primärproduktion (LUPP)

Kommittén ska vara ett forum inom KSLA för behandling av frågor som berör utvecklingen inom svenskt animalie- och vegetabilieantbruk. Flera produktionsgrenar genomgår för närvarande en omvälvande förändring. LUPP-kommittén har under året försökt tränga in i vilka åtgärder som kan bidra till en positiv utveckling inom primärproduktionen.

Det investeras i nya stallbyggnader men i många animalieföretag sker en avveckling i dramatisk omfattning. På växtodlingsgårdarna tillämpas en allt mer effektiv maskinteknik, men den största förändringen är knuten till en starkt förbättrad lönsamhet till följd av för närvarande mycket höga spannmålspriser. Det är intressant att peka på hur olika utvecklingen är i olika regioner. En annan viktig utgångspunkt är att det läggs allt mer fokus på att inrikta växtodlingen mot energi- och industriråvaror.

Kommittén arrangerade i november konferensen *Fler framgångsrika lantbruksföretag behövs – så ger vi utrymme för fler!*

Kommittén för matkvalitet och folkhälsa

Kommitténs syfte är att behandla aktuella frågor som rör matkvalitet och folkhälsa. Detta uppnås genom en verksamhet som verkar för ökad kunskap och insikt om de faktorer inom hela livsmedelskedjan, som påverkar matens egenskaper och kvalitet samt sprider ökad insikt och kunskap om matens och måltidens betydelse i det dagliga livet för folkhälsa och livsstil. Kommittén vill skapa ett forum för

utbyte av och förmedling av kunskaper inom hela området matkvalitet och folkhälsa genom seminarier och konferenser, både på KSLA och ute i landet.

Under 2007 har kommittén genomfört en nationell (Stockholm) och en regional (Kristianstad) konferens kring *Den beresta maten – matens kvalitet i ett globalt perspektiv*. Konferensen resulterade i nummer 10 av KSLAT 2007 med namnet *Den beresta maten*. Under året har också skriften *Mångkulturella måltider för storkök* producerats. Stor del av 2007 har ägnats åt en uppdatering av skriften *Matens kvalitet*.

Kommittén för miljöfrågor

Miljökommittén fick vid årsskiftet 2006/2007 en ny sammansättning, med ny ordförande och sju nya ledamöter av de tio som ingår. Kommittéarbetet inleddes därför med att identifiera viktiga problem inom kommitténs ansvarsområde där KSLA skulle kunna göra en betydelsefull insats. Verksamheten har inriktats mot att utforska de areella näringarnas framtidsutsikter och möjligheter i relation till mer långsiktiga och övergripande miljö- och resursfrågor.

Processen ledde till två projekt: *Det periurbana landskapet* ska behandla landskapsestetikens betydelse för den urbana männis-

Projektet "Det periurbana landskapet" behandlar landskapsestetikens betydelse för den urbana människan.

kan med hänsyn till den socio-ekonomiska utvecklingen och kulturella förändringar. I det andra projektet, *De gröna näringarnas framtidsbilder*, undersöks bland annat den tekniska utvecklingens möjligheter att lösa framtida energi-, miljö- och försörjningsfrågor. En verksamhetsplan för perioden 2007–2009 har tagits fram.

I september genomfördes en kombinerad studieresa och workshop på temat *Längs E5:an* till Halland och Skåne. "E5:an" stod för ekologi, etik, estetik, ekonomi och emotioner. Det var ett temaarrangemang med ambitionen att med praktiska exempel och några av vår tids mest kunniga forskare undersöka hur den ekvation ser ut där alla variablerna står på plus och har en positiv lösning. Studiebesöken spände över områdena etiskt, estetisk, ekologiskt säkert och lönsam animalieproduktion, vidare till biogasjäsnings och slutet kretslopp mellan stad och land.

Kommittén för skoglig teknik och logistik

Arbetet med att utveckla och förankra ett förslag till flerårigt program för forskning och utveckling rörande skogsbrukets produktions- och försörjningskedja har fullföljts. *Miljöanpassad effektiv skogsteknik 2020* innehåller fyra strategiska insatsområden: Produktivitetsforskning, Nya maskinkoncept, Nya maskinstyrssystem och Skogsbrukets digitala kedja.

Utformningen av programmet har skett i nära samarbete med Skogforsk, det finska skogsforskningsinstitutet Metla och Metsäteho Oy. Programmet förväntas utgöra basen för ett utvidgat samarbete mellan finsk och svensk skogsteknisk forskning. Även Feric Division inom FP Innovation i Kanada har uttryckt intresse att medverka. Programmet är bland annat tänkt att utnyttjas som bas för formulering av EU-projekt inom det 7:e ramprogrammet och i Sverige för projekt med finansiering från till exempel VINNOVA.

I samarbete med IVA genomfördes konferensen *Innovationer, innovationssystem och innovationsklimat i nordiskt skogsbruk* den 5 december med syfte att hitta nya vägar till effektivisering av det skogstekniska innovationssystemet. Konferensen vände sig till skogsföretag, entreprenörer, maskintillverkare, forskare samt finansiärer av skogsteknisk utveckling. Resultatet kommer att läggas till grund för ett visionsdokument som beskriver önskvärd funktion och utveckling av det skogstekniska innovationssystemet, det vill säga samverkan mellan teknikanvändare, maskintillverkare och forskare.

Kommittén för skogsskötsel

Kommittén har under året fått förnyat mandat med uppgiften att sätta fokus på den svenska skogens framtida skötsel genom att studera och analysera hur samhället, skogsföretag och enskilda skogsägare bör utforma sin skogsskötsel och sina skogsbruksmetoder särskilt med avseende på klimatförändring.

Kommittén ska undersöka vilka kunskapsbehov som behöver fyllas för att klara av en klimatanpassning av skogsbruket samt diskutera svensk skötselvetenskapens inriktning i ljuset av detta.

Kommittén påbörjade sitt arbete under slutet av 2007 och har i huvudsak ägnat sig åt att planera verksamheten för 2008.

Kommittén för vattenfrågor

Kommitténs uppdrag är att bevaka frågor som berör vattnets kvalitet och kvantitet i de areella näringarna. Särskild vikt ska ges åt genomförandet av EUs vattendirektiv, uppfyllandet av de svenska miljömålen samt åt att säkerställa vattnet som produktionsresurs i jord- och skogsbruk.

Under 2007 arrangerade kommittén två konferenser och genomförde en studieresa. Konferensen i maj hade rubriken *Tillämpning av Vattendirektivets bedömningsgrunder och*

miljökvalitetsnormer och konferensen i november handlade om *Dikesrensning – inriktning och styrmedel inför uppdämt rensningsbehov*.

I juni 2007 genomfördes en studieresa till Sankt Petersburg och Pushkin. Syftet var att få en inblick i vad som görs för att minska jordbrukets förorening av vatten i den ryska delen av Östersjöns avrinningsområde. Förutom Vattenkommitténs ledamöter deltog fyra journalister, två svenskar som arbetar med miljöinriktade projekt inom området samt VD för Björn Carlssons Östersjöstiftelse. Under de tre dagarna fick gruppen en god inblick i lantbruket i Leningrads län och den forskning som bedrivs inom vattenområdet, delvis i samarbete med svenska forskare.

Nämnden för Enheten för de areella näringarnas historia

Nämnden har en rådgivande funktion där ledamöternas främsta uppgift är att skapa kontakter och utvecklingsmöjligheter som är värdefulla för verksamheten, både internt och externt.

Vid årets sammanträde informerades bland annat om ANHs erfarenheter av det nya anslagssystemet och om den särskilda ansökan som har lämnats till Formas för finansiering av en bibliotekarietjänst. Den tidigare tjänsten drogs in i samband med tidigare befattningshavares pensionering vid årsskiftet 2006/2007. Nämnden beslutade verka för att ett stöddebrev för medel till en bibliotekarietjänst skulle insändas till Formas.

Projektet Ekologiskt Forum

Ekologiskt Forum, med hemvist i akademien, delfinansieras av Jordbruksverket. Ekologiskt Forum är en öppen mötesplats för alla som vill verka för en utveckling av ekologisk produktion. Forumet är initiativtagare och katalysator samt mötesplats för olika aktörer inom området och erbjuder bland annat seminarier, konferenser och workshops där aktuella frågor diskuteras, analyseras, syntetiseras och förslag läggs fram. I Ekologiskt Forums regi har under 2007 tre seminarier i den ordinarie verksamheten genomförts. Dessutom har en aktionsplan för ekologisk produktion och konsumtion 2010 utarbetats som ett separat projekt.

2 maj arrangerades *Ekologiskt lantbruk – en drivkraft för landsbygdens utveckling som skapar fler arbetstillfällen*, 6 november arrangerades *Ekologiskt lantbruk för att nå miljökvalitetsmålen?* och 6 december arrangerades *Nationell aktörssamverkan för offentlig sektor*.

Arbetet med *Aktionsplan 2010* pågick hela året. Sex syntesgrupper utarbetade analyser för olika områden och två hearingar hölls under våren på KSLA. Efter ytterligare en remissomgång under hösten överlämnades aktionsplanen till jordbruksminister Eskil Erlandsson den 5 december 2007.

En planeringsgrupp bestående av representanter från KSLA, Svensk Dagligvaruhandel, CUL vid SLU, Jordbruksverket, Ekologiska Lantbrukarna, LRF och Svenska Naturskyddsföreningen har ansvarat för verksamheten inom Ekologiskt Forum. Brett sammansatta arbetsgrupper har planerat innehållet i varje seminarium. Under 2007 inleddes Ekologiskt Forum som projekt under KSLAs Allmänna avdelning.

Konferenser och seminarier

Farmers Insurances in Canada and Sweden

Seminarium 11 januari

Professor Hartley Furtan, University of Saskatchewan i Kanada, redogjorde för de alternativ som lantbruket i Kanada har för sin riskhantering, vare sig det gäller missväxt, stormar eller prissänkningar på marknaden. Som exempel nämnde han en modell där en lantbrukare ett år beräknade ett överskott om \$ 100 000. Då kan denne försäkra sig om ett överskott om till exempel \$ 70 000. Premien är cirka 10 procent av detta belopp, det vill säga \$ 7 000.

Faller överskottet under \$ 80 000 får man tillbaka premien och blir överskottet under \$ 70 000 får man dessutom ut mellanskillnaden upp till \$ 70 000. Föredraget kommenterades från Jordbruksdepartementet, EU-kommissionen, LRF och Länsförsäkringar och diskuterades sedan livligt under ledning av Ewa Rabinowicz, ordförande i Kommittén för jordbrukets internationalisering.

Veterinärinrättningen i Stockholm

1821–1880

Boksläpp 16 januari

Bokens författare Hans Blomqvist berättade om forskningen kring och arbetet med att skriva Veterinärinrättningens historia. Han beskrev veterinäryrkets utveckling från hantverk till profession, han berättade även om institutionens historia och den inverkan den hade på det lokala samhället. Därefter följ-

de panelsamtal där bland annat de historiska aspekterna på utbildningen av veterinärer diskuterades av Göran Dalin från Veterinärfakulteten på SLU och Lars-Erik Edqvist, tidigare GD vid SVA. Samtalsledare var kulturjournalisten Anders Björnsson.

New Russian Forest Code – Challenge for Market and Environment

Seminarium 29 januari

Just nu pågår en revolution i den ryska skogsadministrationen vilket kan bli ett hot mot den nordiska skogsindustrins virkesförsörjning. En helt ny skogskod har börjat tillämpas i Ryssland under 2007.

Med den nya skogspolitiken decentraliseras makten över skogen. Centralmakten ska visserligen fortfarande äga all skog, någon storskalig privatisering är inte aktuell.

Stora delar av makten ska flytta från Moskva ut till de 86 regionerna, där nya skogsmyndigheter skapas. De regionala myndigheterna ska i fortsättningen sätta upp spelreglerna för skogsskötsel. Avverkningsarbetet ska utföras av privata företag.

Nyttjanderätter till skogen ska säljas på öppna auktioner, antingen som långvariga hyresavtal, som kan gälla från tio upp till 49 år, eller som ettåriga avverkningsrätter. I princip ska högsta pris alltid vara vägledande, men inte alltid. Strategiska investerare, framförallt sådana som vill anlägga nya förädlingsindustrier, kan få köpa avverkningsrätter utan föregående auktion. Den nordiska skogsindu-

strin har all anledning att följa utvecklingen i Ryssland noga. Ett led i den nya politiken är successivt höjda exporttullar på rundvirke.

Circum Boreal Sustainable Forest Landscapes

Seminarium 12 februari

I arbetet med att utveckla olika modeller för uthålligt nyttjande av naturresurserna har olika koncept för lokala och regionala modeller såsom Modellskogar och Biosfärreservat inspirerat till att ett antal sådana områden nyligen inrättats i Sverige.

En förutsättning för att åstadkomma ett uthålligt nyttjande av naturresurserna inom dessa modellområden bygger på en samverkan mellan olika samhällsaktörer (företag, myndigheter och forskning). Avsikten är att man tillsammans skall ta fram ny kunskap och kommunicera den för att slutligen tillämpa den i avsikt att skapa ett uthålligt nyttjande av naturresurserna. I praktiken handlar det om att finna beräkningsmodeller för hur man skall väga samman de ekonomiska, ekologiska och sociokulturella dimensionerna relaterade till ett uthålligt nyttjande av skogsresursen.

Från Pier de' Crescenzi till Albrecht Thaer – om några märkvärdigheter i akademiens äldre boksamling

Boksläpp 14 februari

Med anledning av den nyutkomna boken om böckerna

i den så kallade äldre samlingen i akademiens bibliotek hölls ett mindre seminarium.

Bokens författare, Olof Kährström, berättade om bakgrunden till bokens tillkomst.

Professor Janken Myrdal redogjorde för den

äldre hushållningslitteraturens och jordbrukslärorornas betydelse. Vetenskapshistorikern Hanna Östholm tog upp frågan om biblioteken i ett historiskt perspektiv och författaren Per Wästberg berättade om sitt arbete med ett bokverk om svenska slottsbibliotek.

Kunskapsöverföring om häst – sändare och mottagare på samma våglängd?

Workshop 1 mars

Vid den första workshopen som anordnades hösten 2006 inom projektet *Hästen i Centrum* uttalades ett starkt önskemål om att en särskild workshop skulle anordnas kring information och utbildning. Resultatet blev denna workshop.

Frågor som ställdes – och delvis besvarades, delvis sändes vidare – var: Hur skall aktuell information och kunskap nå de som svarar för skötsel, vård och användning av Sveriges nästan 300 000 hästar så att kvaliteten på djurhållning, djurskydd och säkerhet säkerställs? Hur skall de aktiva stimuleras att söka och följa utbudet av kunskap och information? Hur skall forskare, rådgivare, organisationer och myndigheter nå ut med kunskap, råd och anvisningar? Vilken roll har media?

Olika tankar om hur rådgivning och utbildning kan utformas diskuterades. Den övergripande konklusionen var att man står inför en oförändrat stor utmaning att ge ett ökande antal hästägare utan tidigare erfarenhet rätt kunskaper för god djurhållning. Ett budskap som sändes vidare till den stora hästkongressen på Solvalla i januari 2008.

Future challenges for reindeer societies

Workshop i Umeå 20–21 mars

Med stöd av Utrikesdepartementet genomfördes en workshop med deltagare från Finland, Norge, Ryssland och Sverige. Syftet var att utveckla forskningssamarbetet inom det arktiska området och att om möjligt etablera ett forskningskluster inom ramen för

Påverkar klimatförändringarna rennäringen?

Arktiska Rådet. Huvudteman var klimatförändringars betydelse för rennäringen, traditionell kunskap och socioekonomiska förändringar. Workshopen redovisas i KSLAT nr 7, 2007. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se (Trycksaker/Tidskriften KSLAT).

Den trämekaniska industrin. Strategiska framtidsfrågor.

Seminarium 27 mars

Svenska sågverk går mycket bra just nu. Dessutom ser framtidsprognoserna ljusa ut.

Viktiga marknader går bra, samtidigt som konkurrenterna har det tufft. I USA är det en till synes tillfällig avmattning i nybyggnationerna just nu. Det underliggande demografiska trycket är stort, nu när andra generationens invandrare ska förverkliga sin amerikanska dröm och skaffa ett eget hus. Att bygga i trä är en stark tradition i USA.

Lägger man ihop Östeuropa, Ryssland och Turkiet är detta i dag en större marknad än Västeuropa.

Det är här vi ska satsa för framtiden, menade man. I framtiden kommer skogsäggande, sågverk och massaindustrier att drivas i egna, renodlade bolag. Vi går mot större och mer specialiserade sågverksföretag. Vidareförädlingen måste också öka – det är

nödvändigt för att kunna tjäna mer pengar i en marknad med begränsad råvarutillgång. Det måste också utvecklas byggsystem för trä för att få byggbolagen att använda mer trä.

Den globala fetmaepidemin

Seminarium 27 mars

Förekomsten av fetma ökar över hela världen i en alarmerande takt, både i utvecklade länder och i utvecklingsländer. Det förutsåg WHO redan 1997. Författaren Micki Agerberg har skrivit en bok med titeln "Den globala fetmaepidemin". Vad gäller vikt pekar alla kurvor uppåt. Inte bara i Västvärlden utan världen över. Sjukdomarna blir fler. Diabetesfall ökar. Svenska tioåringar väger mer än någonsin tidigare, men det finns stora skillnader mellan olika områden bara i Storstockholm.

Så vad har hänt? Den stora anledningen är egentligen att differensen mellan energi in – energi ut har ökat. Vi har ökat energiintaget. Mer godis, glass och mycket mer läsk. Medan energi ut bara minskar i takt med att antalet personbilar och tevetittande ökar. Då ökar också övervikten. Men det finns saker man kan göra. Åtgärderna kan sättas in på fyra olika nivåer: behandling, sekundärprevention, primärprevention och till sist samhällsätgärder.

Klarar Sverige konkurrenskraften med ökad transportbeskattning?

Seminarium 3 april

Den statliga Vägtrafikskatteutredningen föreslog 2004 att alla landsvägstransporter skulle beläggas med en skatt baserad på körsträcka. Skatten skulle täcka de externa kostnader som transporterna för med sig. Det handlar om kostnader som inte syns i den vanliga ekonomin, till exempel olyckor, slitage, utsläpp, buller och trängsel. Dessa kostnader läggs idag över på hela samhället.

Utredningen föreslog att skatten skulle vara cirka 3,60 kronor per kilometer.

Skatt på transporter – eller skatt på avstånd och glesbygd?

Förslaget blev mycket kritiserat. LRF och Skogsindustrierna varnade för att ökade transportkostnader skulle äventyra skogsbranschens internationella konkurrenskraft.

Detta är en skatt på avstånd och skatt på glesbygd, menade LRF Skogsägarna. Det motverkar dessutom de regionalpolitiska målen: transporter är ett tecken på att det är en levande landsbygd!

Skogsindustrierna menade att mycket av de välfärdsproblem som lyfts fram i utredningen är kopplade till tätorter. Det är där olyckorna uppstår, det är där det blir trängsel. Och vägslitaget beror mest på att många vägar på landsbygden är så dåligt underhållna. Svenska Naturskyddsföreningen ansåg att skatten ska vara högre.

Klimat och miljö i förändring – varifrån ska vi ta vår mat?

Konferens 18 april

Hur påverkar vårt leverne i den rika världen de som lever i den fattiga? Vi ser torka i Australien, översvämningar i Indonesien, skyfall i Europa och i Afrika som där ofta leder till omfattande jorderosion. Rapporterna om klimatförändringarna är många.

Men vilka konsekvenser får klimatförändringarna för möjligheterna att mätta allas munnar? Vilken roll kan det svenska jordbruket spela, hur ska man balansera städernas behov av att växa med behovet av att bevara värdefull åkermark? Kommer klimat- och miljöförändringar att leda till förändringar ända in i vår vardag? Kan vi fortsätta med vår livsstil? Varifrån ska vi få vår mat? Vilket ansvar har den svenska regeringen, riksdagen, kommuner och lands-

ting? Vilken roll spelar vetenskapssamhället, den privata sektorn, frivilligorganisationer och media? Finns modet hos våra beslutsfattare att ställa dessa frågor och att hantera dem och hur ser vars och ens eget ansvar ut?

Detta var några av de frågeställningar som diskuterades under seminariet som redovisas i KSLAT nr 8, 2007. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se (Trycksaker/Tidskriften KSLAT).

Tilting Forest Industries from North to South

Seminarium 26 april

Skogsindustrins fokus flyttar söderut och österut men har en trygg bas i norr. Så kan man sammanfatta det seminarium som KSLA och IVA gemensamt arrangerade i anslutning till Skogsnäringsveckan 2007. Nya investeringar i skogsindustri kommer att ske i Asien, där den största marknadspotentialen finns, och i Latinamerika med de lämpligaste skogsmarkerna. Men svensk skogsindustri behöver inte omedelbart darra av skräck. Vi har moderna välpositionerade industrier med potential att klara sig bra.

Världsmarknaden för pappersprodukter

kommer att fortsätta öka – och Latinamerika skulle kunna försörja hela världen med fibrer, var en åsikt. Den efterföljande diskussionen blev livlig och handlade nästan helt om eukalyptusplantager i Brasilien. Är de bra eller dåliga? Vilken är betydelsen för den lokala sysselsättningen – och tas tillräcklig hänsyn till exempelvis miljön?

Jakten på den gröna marknadskraften – del 2

Workshop 8 maj

En hållbar utveckling måste nås via marknadskrafterna, den kan inte nås i strid med marknadskrafterna. En del medverkande på workshopen menade att det idag tyvärr är lönsamt för företag och privatpersoner att göra ohållbara val.

Vi har fyra kapitalformer: *Naturkapital*, som kan delas in i ändligt och förnybart. Som del i det förnybara kapitalet återfinns de system som producerar ekosystemtjänster, det vill säga de livsunderstödjande systemen. För dessa saknas marknader, och de överutnyttjas. Kyotoprotokollet med dess flexibla mekanismer ger ett första embryo till marknad för miljö tjänster. *Humankapital*, som växer för att vi blir fler människor och lär oss mer. Här finns också en konflikt med naturkapitalet, därför att för många människor som konsumerar för mycket är ohållbart. Men här finns också lösningen på hållbarhetsdilemmat; god kunskap. *Realkapital* är i någon mening manifesterat humankapital: Någons tanke uttrycks i byggnader och maskiner. *Socialt kapital* har bäring på samhällets sammanhållande kitt. Det kan förändras i goda

Realkapital är i någon mening manifesterat humankapital. För att nå hållbar utveckling måste kapitalformerna balansera.

cirklar och i onda cirklar. Det finns tillgång på humankapital och realkapital. Den allt knappare resursen är naturkapitalet, särskilt den assimilativa förmågan.

En bra balans mellan kapitalformerna bygger en hållbar utveckling. För att nå detta måste marknadskrafterna understödja, det vill säga miljöanpassa och ta nödvändiga sociala hänsyn.

Tillämpning av Vattendirektivets bedömningsgrunder och miljö kvalitetsnormer Konferens 22 maj

Ett stort antal forskare, konsulter och myndigheter har på uppdrag av Naturvårdsverket utvecklat förslag till bedömningsgrunder för klassificering av ekologisk status för sjöar, vattendrag och kustvatten. Bedömningsgrunderna baseras på de krav som ställs i förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön. De föreslagna bedömningsgrunderna ligger till grund för de föreskrifter om miljö kvalitetsnormer som Naturvårdsverket tagit fram utifrån förordningen om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Föreskrifterna ska vara färdiga till sommaren 2007 och kompletteras med en handbok.

Seminarier behandlade naturvetenskapliga och juridiska frågeställningar, som belyser hur de föreslagna bedömningsgrunderna kan komma att tillämpas i skogs- och jordbrukslandskapet. Konferensen var den fjärde i en serie där KSLA inbjudit ett bredare forum att diskutera Sveriges stegvisa implementering av EUs ramdirektiv för vatten.

Success stories of agricultural long-term experiments

Conference 28–29 maj

The 50th anniversary of Swedish well-organised and well-documented long-term soil fertility experiments was celebrated at the Academy on May 28 and 29, 2007. The importance of these long-term field experiments was pointed out through presentations highlighting the success of both Swedish and international long-term field experiments.

Human beings are becoming increasingly aware that their behaviour is having a very great impact on the sustainability of the Earth. Long-term experiments (LTEs) offer the best practical means of studying the effects of management or anthropogenic global change on soil fertility, sustainability of yield or wider environmental issues. LTEs are especially relevant to studying those effects that may take decades to become apparent. The

overall aim of the soil fertility experiments has been to “elucidate the nature of soil fertility, to provide a basis for soil evaluation and soil conservation”.

Konferensen arrangerades av Stiftelsen Svensk Växtnäringsforskning och KSLA och redovisas i KSLAT nr 9, 2007. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se (Trycksaker/Tidskriften KSLAT).

Förenkla jordbrukspolitiken – lättare sagt än gjort

Konferens 30 maj

Att det svenska jordbruket ska följa de lagar och regler som finns är självklart, men vi måste ställa oss själva frågan om vi kan uppnå samma resultat med mindre insatser både från myndigheter och livsmedelsproducenter. Hur många regelverk och informationskrav krävs för att en bonde ska få odla en morot eller få kon att mjölka en liter? Hur många myndigheter måste vara inblandade för att ett lantbruksföretag ska kunna uppfylla kraven som ställs?

Fokus för konferensen låg på hur jordbrukets regelverk (och därmed kostnader för reglerna) kan minskas, utan att de varor, tjänster och kollektiva nyttigheter jordbruket levererar minskar. Några av frågeställningarna som togs upp var hur EU-kommissionen och den svenska regeringen ser på behoven av förenklingar? Vad riskerar att gå förlorat om vi tar bort 25 procent av reglerna och är det värt priset? Konferensen gav en tydlig bild att förenklingar av jordbrukspolitiken är angelägna men svåra att åstadkomma.

Med utgångspunkt från konferensen skrevs rapporten *Förenkla administrationen av jordbrukspolitiken – lättare sagt än gjort* som presenterades på sammankomsten den 14 februari 2008. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se (Tidigare sammankomster 2008-02-14).

En kunskapsresa i Linnés anda Boksläpp 19 juni

Med stöd också av LRF, Naturvårdsverket och Hushållningssällskapens förbund gav KSLA, Formas och SLU gemensamt ut boken *En kunskapsresa i Linnés anda*, där 19 författare, främst från SLU – med resonans i Linné – beskrev dagens möjligheter att nyttja och bruka de gröna naturtillgångarna på ett ansvarsfullt vis. Efter en introduktion av KSLA, Formas och SLU gavs två exempel ur boken: ”Grönare skogar och fler vilda djur” samt ”Ängarnas färgning och landsbygdens nya produktion”.

Därefter ställde Linné själv, i skepnad av Åke Bruce, frågan till panelen: ”När jag fyllde 100 år märktes inget väsen kring min person, mycket förståeligt, ni var ju upptagna av krig och annat elände. Mitt 200-årsjubileum dock var rätt så pampigt – det måste erkännas – men jag minns att mycket handlade om att sola Sverige i glansen av mig, ni var väl stukade efter förlusten av Norge kan jag tänka mig och behövde lite prestige. I år däremot när jag fyller 300 verkar ni äntligen ha upptäckt mitt geni och riktar strålglansen dit den hör – på mig och det är bra, det bådär gott inför mitt 400-årsjubileum. Hur har ni tänkt fira det? Det skall bli spännande att få höra.”

Utbildningsbehov och uppläggning av grundutbildningar för landsbygdsutveckling

Seminarium 7 september

Kommittén för landsbygd och kultur samt Institutionen för stad och land, SLU, arrangerade detta seminarium om behov, innehåll

och uppläggning av grundutbildningsprogram i landsbygdsutveckling. Syftet med seminariet var dels att fortsätta de samtal om utbildningsbehov för landsbygdsutveckling som KSLA länge drivit, dels att diskutera innehåll och sektorsanknytningen för de utbildningsprogram i landsbygdsutveckling som planeras vid SLU. Hösten 2008 kommer ett agronomprogram och ett kandidatprogram i landsbygdsutveckling att starta vid SLU.

Hur kan torka i Australien ge dyrare mat i Sverige?

Presseminarium 11 september

Ändrade matvanor, en ökad befolkningstillväxt främst i Sydostasien, konkurrens från energisidan om råvaran och en flerårig torka på södra halvklotet – framförallt i Australien, som är en stor aktör på världsmarknaden för livsmedel. Det är de fyra viktigaste drivkrafterna bakom de stigande priserna på färdiga livsmedel och råvaror globalt. En alltmer sammanflätad global marknad gör att även små förändringar i efterfrågan får stora effekter på priserna.

Kartlagt land – kartan som källa till de areella näringarnas geografi och historia Boksläpp 18 september

Mötet inleddes med en praktisk kartering av KSLAs gård med gamla lantmäteriinstrument. Därefter följde en paneldiskussion kring användandet av kartor för studier av de areella näringarna och hur detta kan tillämpas i historisk forskning. Vid diskussionen togs även frågan upp om hur kunskaperna om de äldre kartorna kan implementeras i frågor om planering, natur- och kulturmiljövård.

Hästen i samhällsplaneringen Workshop 19 september

Hästnäringen i Sverige är i dag en mångmiljardverksamhet. Den direkta omsättningen som genereras av hästnäringen uppgår till cirka 20 miljarder kronor och den direkta sysselsättningen som genereras av hästnäringen beräknas till cirka 10 000 helårstjänster. Det är statistik som måste förmedlas till allmänheten och samhällets olika beslutsfattare.

Hur ska vi ta tillvara de positiva effekter som hästen och hästverksamhet ger upphov till och samtidigt förebygga de problem vi i dag känner till? Hästsektorn omfattar många sociala värden och nyttoaspekter. En satsning på hästen är till exempel en satsning på flickors/kvinnors intresse, idrott och företagande.

Hur gör man idag för att skapa en positiv dialog och ökad förståelse mellan hästhållare/hästföretagare och kommunerna samt övriga myndigheter? Går det att göra dialogen bättre? Hur påverkas samhällsplaneringen i sin helhet av hästexplosionen – lite grand, mycket eller inget alls?

Det var en viktig fråga att diskutera eftersom hästen finns alltmer nära tätorter. I den nypåkoma närheten ryms också möjligheter för hästen att fungera som en länk mellan landsbygden och tätort.

Hållbarhet och motorik – en jämförelse mellan häst och människa Seminarium 25 september

Problem med rörelseapparaten är stora hos både häst och människa. Diagnostik och behandling av dem kostar stora belopp. Det är därför viktigt att försöka förstå hur en del av dessa skador kan förhindras eller åtminstone senareläggas. En hypotes i det arbetet är att det har betydelse hur individen växer upp. Erfarenheten tyder på att en individs hållbarhet och rörelsekoordination kan förbättras genom tidig fysisk aktivitet.

Varför är det intressant att jämföra rörelseapparaten utveckling och hållbarhet hos människa och häst? Det beror på att hästen är det mest specialiserade djurslaget för snabb, uthållig rörelse. Relativt sin vikt har hästen de längsta och smalaste benen i hela djurvärlden. Det gör att hästben lätt får skador; hältor är det dominerade problemet i den veterinära hästpraktiken. Människan, som har använt hästen i 6 000 år, insåg tidigt att det fanns samband mellan hästars hållbarhet och rörelseförmåga och de platser där de var uppfödda. Förr var alla de som var yrkesmässigt beroende av sunda hästar mer medvetna om betydelsen av att föda upp starka och hållbara individer. De visste att hållbarhet till en del beror på ärftliga faktorer men också av förhållandena under uppväxtperioden.

Den beresta maten – matens kvalitet i ett globalt perspektiv

Konferens 2 oktober samt regional konferens i Kristianstad 7 november

På vårt middagsbord finns det ofta mat från hela världen. Vi har vant oss vid att kunna köpa alla slags frukter och grönsaker oavsett vilken årstid det är och importerar även när det är högsäsong för svenska produkter. Varifrån kommer ursprungligen den mat som vi äter i Sverige? Vilka omvägar har den tagit innan konsumenten köper den i butiken? Vilken resa har gurkan, biffen och torsken gjort innan den hamnar på middagsbordet? Hur lång tid har gått sedan grisen slaktades eller torsken fiskades? Vad kan man utläsa av livsmedelsförpackningen?

Har jakten på lågprismat förändrat vår livsmedelskarta? Hur är det möjligt att maten är billigare trots att den transporteras runt hela jorden? Vad kostar transporterna av maten – har hänsyn tagits till miljökostnader? Även foder importeras och frågan är hur svenskt är det svenska köttet egentligen? Hur är den långväga maten producerad? Detta är frågor som togs upp på dessa konferenser.

Konferensen redovisas i KSLAT nr 10, 2007. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se (Trycksaker/Tidskriften KSLAT).

Nytt klimat – så påverkas de svenska husdjuren

Seminarium 4 oktober

Klimatet förändras och kommer att fortsätta att ändras även om vi människor lyckas minska utsläppen av växthusgaser. Klimat- och sårbarhetsutredningen arbetar med att kartlägga samhällets sårbarhet för klimatförändringar och ger förslag på hur samhället kan anpassa sig.

Ett förändrat klimat innebär inte bara att det blir varmare utan nederbörden kommer också att förändras. Kanske inte bara totalmängden, men också hur det regnar eller snöar och när under året. Det är lätt att se framför sig bilden av översvämmade vattendrag och jordbruksmark, men klimatförändringarna påverkar naturligtvis också lantbrukets husdjur: vad djuren äter, hur fodret odlas och hur de ska skötas och inhysas.

"Who's shaping the future of food production and supply?"

Seminarium 6 november

I november gästades KSLA av den brittiske konsulten Andrew Cookson, verksam på analysföretaget GIRA i Frankrike sedan många år. Cookson var huvudtalare på seminariet och hans västeuropeiska bild kompletterades med svenska vinklingar med hjälp av representanter för den svenska livsmedelskedjan.

Cookson talade främst om dagligvaruhandeln, hur den har utvecklats hittills och hur globala förändringar kommer att påverka

människors livsmedelskonsumtion. De höga livsmedelspriserna kommer att bestå, sade han, för maten har varit alltför billig. Med fokus på Västeuropa påstod han att konsumenterna aldrig har varit så köpstarka som nu, men aldrig har känt sig så fattiga.

Den globala efterfrågan på kött kommer att överstiga tillgången. Det ökande köttbehovet i Kina kommer att tillfredsställas med småskalig, lokal produktion, men foder kommer att behöva importeras, vilket kommer att påverka spannmålspriset. Framtidens livsmedelsaffärer kommer att vara stora eller jättestora, vilket Cookson inte tyckte var något hot mot nischprodukter och kvalitet. Om en stor kedja säljer en liten andel ekologiska livsmedel innebär det ändå stora kvantiteter. En tendens bland konsumenter att inte efterfråga kvalitet när priserna stiger tyckte han sig dock ha sett och som en slutkläm undrade han om vår svenska modell med god djuromsorg och höga miljökrav verkligen skulle betala sig i längden.

Dikesrensning – inriktning och styrmedel inför uppdämt rensningsbehov **Konferens 14 november**

Många anser att rensningen av diken är eftersatt och att vi nu står inför ett uppdämt rensningsbehov. Stormen Gudrun och efterföljande har gett diskussionen ny fart inom främst skogsbruket. Inom jordbruket disku-

teras ökat behov av rensning och underhåll av diken, men även samhällets utbyggnad är beroende av dränerad mark och stabila system för bortledning av dagvatten, till exempel vägdiken.

Samtidigt hävdas att dikesrensning ofta inte är nödvändig. Det förekommer en hel del dikesrensning som påverkar naturmiljö och vattenkvalitet negativt och motverkar miljö kvalitetsmål som "Myllrande våtmarker" och "Levande sjöar och vattendrag". Vad menar vi med rensning? Går det att rensa på ett sätt som är förenligt med naturvårdens intressen? Vad har tillsynsmyndigheterna för instrument och resurser för att motverka onödigt rensning och medverka till försiktig rensning? Det var frågor som diskuterades på konferensen.

World Development Report 2008 **Seminarium på Sida 14 november**

Each year the World Bank publishes its flagship report World Development Report on different themes. World Development Report 2008 has chosen as theme Agriculture for Development. This is the first time the World Development Report addresses this issue in 25 years. That the World Bank recognizes the subject now reflects the attention agriculture is getting in the international development debate on the Millennium Development Goals and the fight against poverty, in general.

Konstruktiv samverkan mellan rennärning och andra glesbygdsnäringar – går det? Seminarium 16 november

Det går att finna konstruktiva samverkanslösningar – om viljan finns. Det går att utveckla samverkan, men det är inte alls givet. Samverkan måste ständigt återerövas. Grundläggande konfliktorsaker kan inte enkelt undanröjas, men vi kan lära oss att leva med dem. Så kan man sammanfatta detta seminarium som samlat många olika intressenter.

Samverkan måste byggas på förtroende i ett långsiktigt arbete. KSLA kan inte medverka till att lösa konkreta, akuta konflikter, men kan kanske så ett frö till lösning. Seminariet kan också ge uppslag till FoU-insatser och pekar tydligt på statens viktiga uppgift att knyta ihop olika förslag till en samlad politik för området. Det kom också fram värdefulla synpunkter och förslag som kan förbättra formell och informell samverkan på det lokala planet. KSLAs Såpmigrupp kommer att diskutera vad akademien kan göra med seminariet som utgångspunkt.

Utgör kvävegödning en risk för Östersjön?

Seminarium på KVA 21 november

Merparten av Sveriges skogar tar idag emot mer kväve genom torr- och våtdeposition än vad som lakas ut eller förs bort genom avverkning. Marken verkar hittills ha lagrat det mesta av det kväve som träden inte tagit hand om genom inlagring i organiskt material. Trots det är huvuddelen av den svenska skogsarealen än så länge kvävebegränsad. I södra Sverige finns det dock indikationer på att vissa bestånd närmar sig kvävemättnad, vilket medför risk för att kväveutlakningen på sikt ökar. Åtgärder i skogsmark som påverkar utlakningen av kväve kan ha stor betydelse för kväveförhållandena i sjöar, vattendrag och hav.

På frågan om kvävegödning av skogsmark utgör en risk för Östersjön fastslogs att skogsbrukets bidrag till övergödningen av Östersjön är marginell. Skogen bidrar med cirka 15 procent av Sveriges belastning varav merparten utgörs av naturlig utlakning. Kvävegödning av skogsmark förvärrar, på kort sikt, inte övergödningen av Östersjön om man följer Skogsstyrelsens allmänna råd.

Urshults kungar Premiärvisning av film och samtal om ängsäppelodling 27 november

Anette Lykke Lundbergs film behandlar den äldre form av äppelodling på ängsmarker som fortfarande finns kvar kring Urshult i södra Småland. Efter filmvisningen följde ett samtal om odlings-

formen, näringen, ekologin och landskapsutvecklingen. Kjell Lundqvist inledde med en historisk översikt över den svenska äppelodlingen och var dessutom samtalsledare vid den avslutande diskussionen om ängsäppelodling. Else-Marie Strese tog i sitt inlägg upp frågan om bevarandet av biologisk och kulturhistorisk mångfald. Allan Gunnarsson berättade om ängsfruktodling och lövängsbruk ur både ett historiskt och ett framtidsperspektiv.

Fler framgångsrika lantbruksföretag behövs – så ger vi utrymme för fler!

Konferens 28 november

Primärproduktionen stod i fokus vid denna konferens. Vid konferensen redovisades vad som uppfattas som ”smala passager”, situationer som bedöms som begränsande för en fortsatt positiv utveckling inom primärproduktionen. Förändrade spelregler, jordbruksreform, minskade slaktvolymerna och snabb marknadsanpassning är viktiga orsaker till att ett sådant arbete nu behandlas inom aka-

demiens kommitté för lönsam uthållig primärproduktion.

”Vad gör lantbruksföretag framgångsrika?” var temat för den avslutande diskussionen. Ett exempel som togs fram gällde hur lantbrukare hanterar prisosäkerheten med toppar och svackor. Strategin i företaget är viktig när det gungar upp och ned och att från början ha siktet klart inställt på det långsiktiga målet i stället för på prisfluktuationer.

Svensk rådgivning är hyggligt duktig på hårdvaran – kronor och produktionsteknik. Men mjukvaran – ledarskap, strategitänkande, filosofi – väger inte lika tungt. Därför behövs rådgivare för växande företag. Men det är också viktigt att företagaren har så stor kompetens att han kan ställa rätt frågor till rådgivaren. Utan den kompetensen är rådgivare och råd värdelösa.

U-ländernas handelsförmåner – – vem gynnas?

Seminarium 29 november

De pågående handelsförhandlingarna i WTO ska särskilt se till u-ländernas behov. Det har gjort att diskussionen om u-ländernas särskilda handelsförmåner, det vill säga de särskilda och differentierade villkoren (S&D-villkoren), har hamnat i fokus. Idén

bakom S&D-villkoren är att behoven i u- och i-länder skiljer sig åt och därför måste reglerna se olika ut.

Det finns många frågor att ta upp. Gynnas verkligen u-länderna av reglerna? Gynnas vissa länder på andras bekostnad? Kan S&D-villkoren till och med ha en negativ påverkan på livsmedeltryggheten?

Dessutom har många i-länder beviljat alla eller ett urval av u-länder särskilda förmåner, ofta sina gamla kolonier. När världshandeln blir friare minskar värdet av dessa förmåner. På seminariet presenterades en debattskrift om u-länderna och handelsförmånerna. Seminariet var ett samarrangemang mellan KSLA och Svenska FAO-kommittén.

Stigande priser på jordbruksprodukter – kommer den höga prisnivån att bestå? Seminarium 3 december

Hur ser experterna på prisnivån och vilka blir konsekvenserna framöver? De inbjudna talarna var överens om att vi har större prisvariationer att vänta än tidigare. Många bedömare menar att produktionsbegränsningarna med mjölkkvoter och uttagen areal ska tas bort. Ambitionen är att göra en smidig anpassning av jordbrukspolitiken. Den behöver ge en trygghet om priserna faller väldigt lågt och

vissa sektorer eller regioner behöver särskilt stöd.

Man pratar också om riskhantering med säkerhetsnät för väderproblem eller sjukdomar av olika slag. I övrigt är det lantbrukarnas ansvar att själva anpassa sig till den nya situationen med större prisvariationer. USA har en omfattande budget för att skydda jordbruket för prisändringar medan EU söker andra lösningar med en begränsad budget. Det ger ett vidare spektrum av lösningar eftersom det finns variationer mellan medlemsländerna. Detsamma gäller för bioenergiområdet, även här blir lösningarna olika i olika länder.

Innovationer, innovationssystem och innovationsklimat med inriktning på nordiskt skogsbruk Konferens 5 december

Vi måste hitta en ny, konstruktiv balans mellan forskare, brukare, innovatörer och tillverkare. Så kan man sammanfatta denna konferens om skogsbrukets innovationsklimat som KSLA arrangerade tillsammans med IVA. Det nordiska skogsbruket är idag ledande på det skogstekniska området tack vare ett antal viktiga tekniksprång. Dessa har resulterat i en produktivitetsutveckling som starkt bidragit till konkurrenskraften i hela skogsnäringen. Den bakomliggande förklaringen är en nära samverkan mellan forskare, brukare och maskintillverkare samt systematiska satsningar på skogstekniska innovationer.

Nordisk skogsnäring möter nu en ny situation med både problem och möjligheter. Globalt ser vi en våg av stora satsningar på skogsbruk och skogsindustri där kostnads-effektiv råvaruförsörjning är en viktig kon-

kurrensfördel. Det handlar bland annat om den pågående skogsindustriella expansionen i Sydamerika, Sydostasien, Ryssland och Kina samt om pressen från konkurrerande material. På den positiva sidan kan noteras att skogen fått en nyckelroll i sökandet efter uthålliga energialternativ. Inom det senare området ligger nordisk skogs- och energiteknik långt framme med stora möjligheter för nordiska aktörer att ta initiativ och göra banbrytande insatser.

Hur kan vi utveckla den svenska resursbasen för internationellt skogligt arbete? Seminarium 11 december

Den ofta använda frasen att vi lever i en alltmer globaliserad värld har mycket stor tillämpbarhet på den svenska skogssektorn i vid bemärkelse. Internationella konventioner och EUs regelverk påverkar i allt högre grad svenskt skogsbruk samtidigt som handel med skogsprodukter påverkas av internationella certifieringsregler och etiska, miljömässiga och sociala värderingar. Men trots att skog och skogsbruk är så viktiga delar av svenskt näringsliv, miljö och kultur, och trots att vi i hög grad påverkas av internationella förhållanden och trender, så är vi idag märkligt anonyma och "osynliga" på den internationella skogsscenen.

Är detta ett problem? I allra högsta grad – om inte den svenska mänskliga resursbasen för internationellt skogligt arbete väsentligt stärks, både vad gäller antal och kvalitet, så riskerar vi att totalt förlora förmågan att påverka och dra nytta av alla de viktiga och intressanta förändringar och tillfällen som ges internationellt idag.

Sammankomster

Skogsskötsel för en framtid 8 februari

Syftet med denna sammankomst var att genomlysna möjligheterna att i skogsbruket höja virkesproduktionens samt belysa om och hur naturmiljön påverkas av detta. Skogen producerar varje år med solens hjälp råvara till miljövänliga, energisnåla och återvinningsbara produkter i form av trävaror, papper, värme och el. Detta är grunden för den stabila svenska skogsbranschen som sysselsätter cirka 100 000 personer och indirekt många fler. Skogsproduktionen är bra för den svenska ekonomin, för sysselsättningen och för det svenska miljöarbetet.

Sverige liksom andra länder står inför utmaningen att med bibehållen ekonomisk tillväxt och livskvalitet förse samhället med förnybar energi och andra förnybara produkter i skuggan av minskande oljetillgångar. Förmodligen kan en ökad skogsproduktion bidra med en stor andel av dessa produkter. Ökad skogsproduktion kräver emellertid kraftfulla åtgärder. Sammankomsten redovisas i KSLAT nr 4, 2007. Rapporten kan laddas ner på akademiens hemsida www.ksla.se

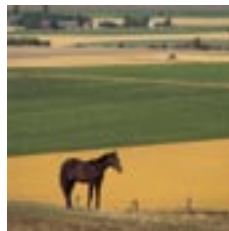
Fogelstagruppern – Verklighet, framtidsvision eller drömtillvaro? 8 mars

Den internationella kvinnodagen 8 mars uppmärksammades med ett speciellt program och med kvinnor. Det finns i historien exempel på intressanta kvinnor som har spelat en stor roll inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Men först från det kvinnorna började ta plats inom politiken framträder de tydligt ur den "historiska dimman".

I Sverige skedde detta först i början av 1900-talet genom gruppen Fogelstakvinnorna där bland annat Elisabeth Tamm ingick. För henne var jordfrågan viktigast, men den hörde också samman med andra frågor som jämställdhet mellan könen, jämlikhet mellan klasserna i samhället och kamp mot krig och förtryck. Fogelstakvinnorna såg allt som en helhet och menade att förtrycket mot jorden och förtrycket av människorna är olika sidor av samma mynt.

Elisabeth Tamm arbetade för ekologiskt hållbart jordbruk, human djurhållning och för kvinnornas särskilda roll inom lantbruket. Hon arbetade för ett nytt sätt att se på ägandet av jorden och drev sina frågor politiskt i och utanför riksdagen, men också praktiskt på sin egen gård, Fogelsta i Sörmland.

Hästen i samhället – från nyttodjur till gosedjur 12 april

1945 hade Sverige över 600 000 hästar. 1970 fanns det 70 000. Under de närmaste åren kan antalet svenska hästar bli fler än 300 000. Ingen kunde då den stora avhästningen genomfördes

förutse denna utveckling. Hästens uppgift i samhället är dock idag väsensskild från vad den var när andra världskriget slutade.

1945 var väsentliga samhälleliga transportfunktioner baserade på hästkraft. Bortsett från mekaniserade anfallsförband rullade större delen av arméns transporter bakom draghästar. I jord- och skogsbruket liksom i städernas interna transportorganisation stod hästen för en dominerande eller betydelsefull del av drag- och transportkapaciteten.

I jordbruket ersattes plogspannens flåsande av traktorns pustande. I skogen höll sig dock hästen kvar längre. Det finns fortfarande nyttohästar i Sverige, ceremoni-, polis- och skogshästar med flera. Det stora flertalet hästar har dock flyttat till upplevelsesektorn, tävlingar, ridskolor, rehabilitering, promenad, annan hobby- och turistverksamhet. Hästens uppgifter i samhället, inte minst den sociala dimensionen, är alltså väsentligt annorlunda än vad de var vid det förra seklets mitt. En intressant del av det svenska hästundret är att de gamla civila och militära hästkarlarna i stor utsträckning har ersatts av hästkvinnor.

Akademiens vårexkursion till Linnés Uppsala 10 maj

Programmet gick i Carl von Linnés tecken med nedslag i intressanta och spännande miljöer, alla med anknytning till Blomsterkonungen. Vårexkursionen, som arrangerades i samarbete med SLU, inleddes med ett besök i Linnéträdgården, där Hans Odöo i Linnés skepnad välkomnade deltagarna. Urban Emanuelsson och Hans Odöo guidade in i Linnés tankar kring den hållbara och nyttiga markanvändningen och visade runt i trädgården. Därefter besöktes Sävja, en annan av Linnés gårdar runt Uppsala.

Kyrkoherde Tomas Anderman höll en kort andaktsstund i Danmarks kyrka. Han berättade också om hur Linnés religiösa liv gestaltat sig. Lunchen intogs på Danmarks bygdegård varefter exkursionen fortsatte till Linnés Hammarby. Här bodde Linné och här fördes hans gärning vidare. Clas Tollin ledde här en vandring och berättade mer om odling och biologisk mångfald.

Clas Tollin, Rune Andersson och Jana Pickova från SLU tog därefter med deltagarna på en Linnévandring från Alsike kyrka till Krusenberg, där såväl hållbar markanvändning som fleromättade fetters betydelse belystes. Vårexkursionen avslutades på Ultunarestaurangen med middag och föredrag av professor Nils Uddenberg: "Homo sapiens L. – Linné och människans systematik". Hur försökte den djupt religiöse Linné få ihop skapelseberättelsen med den framväxande utvecklingsläran?

Genetiska resurser – under allt fler regler 13 september

Genetiska resurser utgör basen inte bara i våra livsmedel utan också i många läkemedel och industriprodukter. Genetiska resurser är också ett högpolitiskt kraftfält. FN:s konvention om biologisk mångfald (CBD) 1992 gav varje land nationell äganderätt till sina genetiska resurser, vilket har medfört sämre förutsättningar för nyttjande och utbyte av biologiskt material och tillhörande information. Dessutom har nationell och internationell patenträtt kommit in i biologin till följd av genteknikens snabba framsteg. Konsekvenserna för offentligt finansierad forskning är avsevärda.

Sammankomsten ägnades åt diskussion av det halvdussin fördrag som idag reglerar ägande och nyttjande av genetiska resurser. Trots att en ny global rättsordning rörande genetiska resurser håller på att växa fram, är beredskapen inför detta minst sagt otillräcklig i den svenska akademiska världen. Såväl i Sverige som inom EU saknas i hög grad debatt om den framväxande företeelsen "Proprietary science". Diskussionen rörde också nord-sydkonflikten mellan länder i norr, som har kunskap och pengar och länder i syd, som rymmer eftertraktad biologisk mångfald.

Är svenskproducerade livsmedel bättre? 11 oktober

I teorin säger svenskarna att de vill äta svenskproducerat. Argumenten kan vara en renare miljö, bättre djuromsorg och salmonellafrihet. Livsmedlen ska dessutom helst vara närproducerade. I praktiken betar vi oss inte alltid så. Målet med sammankomsten var att lära mer om vilka mervärden de svenska livsmedlen har och om konsumentens attityder och beteenden kring matval och ursprung, både i hemmet och i uteätandet.

KSLA och Afrikas skogar – ett innovativt inslag i svenskt skogligt bistånd 8 november

Korruption, erosion, förlust av biologisk mångfald, politiska risker, luddig lagstiftning och oklart ägande är aktuella problem vad gäller Afrikas skogar. Men det finns också stora möjligheter. Många av Afrikas skogsproblem är politiska. De är skapade av människor och då kan de också lösas av människor. Alltför länder börjar nu bli politiskt och ekonomiskt stabila – och det finns samtidigt stora arealer som är lämpliga för skogsproduktion. Afrika kan därför mycket väl bli världens nästa stora vedbod – och det i en inte alltför avlägsen framtid!

Projektet *Lessons Learnt on Sustainable Forest Management in Africa* är ett samarbete mellan den afrikanska skogsforskningsorganisationen AFORNET, FAO och KSLA. Svenska Sida har finansierat arbetet, som bör-

jade år 2003. Som en effekt av projektet har det bildats ett KSLA i miniatyr för det afrikanska skogsbruket. Det heter African Forest Forum (AFF). Förebilden är KSLA, man väljs in som personlig ledamot och på egna meriter, inte som representant för ett land, en myndighet, ett företag eller en organisation. AFF ska, precis som KSLA, vara ett forum för fri debatt och erfarenhetsutbyte.

Åren som gått – året som gick – – året som kommer 13 december

Avgående preses Märten Carlsson och vice preses Jan-Åke Lundén gav i munter dialogform sin syn på den gångna presesperioden 2004–2007. Där var några besvärliga knutar att lösa gällande ekonomin, men desto fler glädjande framgångar i själva verksamheten rapporterades. Det nya planerings- och budgeteringssystemet som införts ger ett fullödigare grepp på aktiviteterna än tidigare och internationaliseringen ökar naturligen.

Akademisekreteraren redovisade gånget år varefter avdelningsordförandena berättade om planerade aktiviteter för 2008. Diskussionen var livlig: Visar programmen under 2007 en imponerande bredd eller brist på djup i de viktigaste frågorna? Tillträdande preses Sara von Arnold och vice preses Åke Bruce lyssnade särskilt och tackade för det förtroende som visats dem. De konstaterade att 2008 års program till stor del redan är format. In på nya året kommer de främst att börja arbeta med inriktningsdokumentet *Verksamhetsplan 2009–2012*, men också delta i avdelningarnas arbete med planering och budgetering för 2009.

Högtidssammankomsten

Akademiens 194:e högtidssammankomst

Akademiens 194:e högtidssammankomst hölls traditionsenligt på Karl-dagen den 28 januari 2007 och hade samlat cirka 350 ledamöter och gäster, med kronprinsessan i spetsen, i Musikaliska Akademiens stora sal. Preses Märten Carlsson inledningstalade, nynnvalda ledamöter presenterades och priser och belöningar utdelades.

Akademiens sekreterare Åke Barklund sammanfattade det gångna årets verksamhet inom akademien och ledamöten i akademiens jordbruksavdelning Åke Bruce höll ett humoristiskt högtidstal med rubriken ”Carl von Linné och KSLA”. Musiken framfördes av stråkkvartetten Bela.

Anförandena på svenska och engelska återfinns på akademiens hemsida www.ksla.se under rubriken Sammankomster/Tidigare sammankomster (2007-01-28). Middagen intogs i Vinterträdgården på Grand Hotel. Menyn hade denna gång komponerats på ett Linnétema.

Priser och belöningar 2007

Vid högtidssammankomsten delade kronprinsessan ut priser och belöningar för förtjänstfulla insatser inom akademiens verksamhetsområden till följande personer:

Akademiens A. W. Bergsten-pris till lantbrukare Göran Ohlsson, Dalby

”för att med övertygelse och engagemang, kunnighet och diplomati ha lett och utvecklat föreningen Odling i Balans alltsedan starten 1991 och därigenom verksamt bidragit till en positiv miljöutveckling i svenskt jordbruk.”

Akademiens S. O. Berg och Fajer Fajersson-pris till AgrD Gunnar Svensson, Landskrona

”för hans fullödiga arbete att genetiskt och odlingstekniskt ha utvecklat vetesortimenten

i Norden och övriga Europa. Ett exempel är succésorten Kosack med sina specifika malnings- och bakningsegenskaper”.

Akademiens Georg och Greta Borgström-pris till docent Johan Rockström, Vaxholm

”för hans mångåriga arbete, främst i Afrika, genom att i forskning – ofta tillsammans med småbönder – och modellbyggande utveckla praktiska och accepterade lösningar för vatten- och livsmedelsförsörjning i utvecklingsländerna, bland annat betoningen av konceptet Green Water Management”.

Akademiens guldmedalj till professor Margareta Ihse, Älvsjö

”för hennes utomordentligt gedigna, mångfacetterade och betydelsefulla insatser inom naturgeografisk och landskapshistorisk forskning – särskilt fjällvärldens vegetationskartering – spridande och tillämpning av ny kunskap samt opinionsbildning på saklig grund, bland annat genom ideella organisationer”.

Akademiens silverplakett till författaren Märten Aronsson, Jönköping

”för att på ett banbrytande tvärvetenskapligt, pedagogiskt och inspirerande sätt ha visat på de botaniska värdena i brukade kulturmarker och hans dokumentation av gammal etnobiologi, vilket är till direkt nytta för landsbygdens utveckling”.

Akademiens belöning för framstående doktorsarbete till SkogD Johan Lindeberg, Holmsund

”för att ha utvecklat en dendrokemisk analysmetodik baserad på röntgenfluorescens till ett effektivt verktyg för att bestämma miljö- och näringshistorik i träd – ett praktiskt redskap för såväl miljövård som bestämning av trädens vedegenskaper”.

Akademiens belöning för föredömliga insatser inom pedagogik och undervisning till FD Sverker C. Jagers, FD Henrik Hammar och uni-

versitetslektor och docent Carl Henrik Lyttkens, Göteborgs universitet

”för utveckling och genomförande av den så kallade timglasmodellen – ett pedagogiskt problemformuleringsverktyg för miljö- och resursrelaterade samhällsproblem – som uppskattats i undervisningen vid samhällsvetenskapliga miljöprogrammet SMIL vid Göteborgs universitet”.

Akademiens belöning för föredömliga insatser inom forskningsinformation till SkogD Åke Lindelöw, Uppsala

”för hans goda förmåga att sakligt och förtroendegivande förmedla kunskap kring insekternas biologi och såväl negativa som positiva betydelse för skogsbruket. Detta har ofta skett i fält och demonstrerades nu senast efter stormen Gudrun”.

Akademiens belöning för föredömliga insatser i skogs- och jordbruksforskningens tjänst till försökstekniker Berth Mårtensson, Uppsala

”för att under nästan 40 år med stor initiativkraft ha medverkat i utvecklingen av bearbetnings- och såddtekniker till nytta för lantbrukare, rådgivare och maskintillverkare”.

Akademiens stipendium till landsbygdsvårdgivarare till landsbygdsvårdgivarare Riina Noodapera, Romakloster

”för hennes mångåriga, kompetenta och engagerande arbete för landsbygdens utveckling, särskilt hennes insatser för kvinnligt företagande inom hantverk, turism, mat, lokal

livsmedelsförädling och kultur”.

Akademiens Gunnar Torstensson forskarstipendium till FD Thomas Keller, Uppsala

”för en rad banbrytande och internationellt uppmärksammade forskningsresultat gällande miljö kvalitet. Exempel är forskning kring åkermarkens tillstånd – det vill säga näringsstatus, markstruktur, mullhalt, föroreningshalter och ekosystemfunktioner samt inte minst alvens jordpackning”.

Bertebos pris 2007 till professor Ingo Potrykus, Magden, Schweiz

“Professor Potrykus has been a leading scientist in the development of methods for DNA transformation in plants. Through the new techniques, important hereditary characters, for instance disease resistance and improved quality, have been added to crops such as wheat, rice and cassava. In the particular case of ‘Golden Rice’ Professor Potrykus and his team has engineered a rice variety to produce b-caroten. b-caroten is a precursor to vitamin A – an important ingredient to prevent blindness. Lack of vitamin A causes today blindness to numerous children in developing countries. Professor Potrykus has been working tirelessly to resolve all the patent and legal obstacles that for several years has prevented the free use of ‘Golden Rice’ by many rice breeding institutes and small-scale farmers.”

2007 års pristagare, från vänster: Göran Ohlsson, Mårten Aronsson, Johan Rockström, Gunnar Svensson, Berth Mårtensson, Margareta Ihse, Åke Lindelöw, Ingo Potrykus, Johan Lindeberg, Henrik Hammar, Carl Henrik Lyttkens, Riina Noodapera och Thomas Keller. Foto: Mats Gerentz.

Avgivna remissvar

Nedanstående remissvar har under 2007 avgivits från KSLA till departement och myndigheter. Remissvaren har sammanställts av akademiens presidium.

- Mervärdesskog från Skogsutredningen
- Rapport om konsekvenser av förbud mot bly i ammunition
- EUs markdirektiv
- Bildandet av fiskevårdsområden i Sverige
- Samförvaltning av fisket
- Grönbok – Nya perspektiv på Europeiska forskningsområdet
- Nationalparksplan för Sverige
- Herbicidtoleranta gröders påverkan på vissa miljökvalitetsmål
- Bioenergi från jordbruket – en växande resurs
- Översyn av analysverksamheten vid Livsmedelsekonomiska institutet
- Handlingsplan för nationellt Nätverk för landsbygdsutveckling
- Kravet på Skogs- och miljöredovisning (SMÖR)
- Ny svensk indelning av skogsrelaterade ägoslag
- Det gröna kunskapssamhället

Anslag, stipendier, priser och belöningar

Akademien förvaltar 41 stiftelser. Stiftelserna har som ändamål att främja vetenskaplig forskning och utveckling inom den gröna sektorn. Disponibel avkastning har fördelats av akademikollegiet efter ansökningar och efter bedömning av akademiens anslagsnämnd samt av särskilda styrelser för fyra av stiftelserna samt för Stiftelsen Svensk Växtnäringsforskning. Medlen har fördelats dels till yngre graduerade forskare för forskningsprojekt, som i regel inte överskrider 200 000 kronor, och som resestipendier till studerande inom jord-, skogs- och trädgårdsbruk, men även till praktiska utövare inom de areella näringarna. Beloppet per individ överstiger härvidlag i regel inte 25 000 kronor.

Sökandes kompetens i förhållande till målet för ansökan liksom sektorsrelevans har beaktats.

Medel har också fördelats till projekt och kommittéer inom Akademiens ram. Allmänna avdelningen har tilldelats 3 360 000 kronor, Jordbruksavdelningen 3 363 000 kronor, Skogsavdelningen 3 325 000 kronor, ANH, Enheten för de areella näringarnas historia 2 010 000 kronor samt Barksätterstyrelsen 185 000 kronor.

Under redovisningsåret 1/1 2007–31/12 2007 har av disponibel avkastning 22 893 700 kronor beviljats i anslag, bidrag, stipendier, priser och belöningar. Av dessa medel utgjorde 22 593 000 kronor anslag till forskning, projekt och bidrag till studieresor. Resterande medel 300 700 kronor utgörs av Belöningar och priser.

Ur *Stiftelsen Carl-Fredrik von Horns fond* för främjande av vetenskaplig undervisning och forskning har totalt beviljats 6 067 000 kronor samt 30 000 kronor till ett projekt.

Stiftelsen A. W. Bergstens donationsfond för understöd åt forskningsarbete i lantbruksvetenskapliga ämnen har delat ut 6 347 000 kronor, *Stiftelsen Adolf Dahls fond* för främjande av jordbruk, företrädesvis baljväxtodling, har delat ut 600 000 kronor, *Stiftelsen Marie Josephine Guillaumes fond* för human behandling av husdjuren och upplysningsverksamhet rörande djurskydd 70 000 kronor, *Stiftelsen Alfa Laval ABs fond* dels för befordrande av lucernodlingen, dels anslag till forskning beträffande husdjurens utfodring och vård 200 000 kronor, *Stiftelsen Akademiens kulturtekniska fond* för i första hand hydrotekniska försök och undersökningar på jordbruksområdet samt till publicerande av skrifter i dithörande ämnen 400 000 kronor, *Stiftelsen Hugo och Emma Björkmans minnesfond* för befordran av svenska jordbrukets utveckling och förkovran 751 000 kronor samt *Stiftelsen Hem i Sverige-fonden* för forskning företrädesvis med anknytning till de mindre jordbruksföretagarnas problem som delat ut 555 000 kronor. Ur *Stiftelsen Hem i Sverige-fonden* har vidare stipendier på 12 000 kronor utdelats till studerande vid ettåriga påbyggnadsutbildningar i jordbruk och trädgårdsodling. Stiftelsen har också bidragit med 15 000 kronor till Akademiens stipendium till landsbygdsrådgivare.

Ur *Stiftelsen Nilsson-Aschans stipendiefond* för studerande vid SLU för utbildning till agronom eller hortonom har utdelats resestipendier på 165 000 kronor. Ur samma stiftelse har dessutom 20 000 kronor utdelats i stipendier till studerande vid SLUs lantmästarutbildning i Alnarp. Ur *Stiftelsen J. M. Svenssons donationsfond* har studiestipendier på 85 000 kronor delats ut till studenter vid SLU

och ur *Stiftelsen C. G. Johnsson och hans arvingars fond* för trädgårdsskötselns teoretiska eller praktiska studier i utlandet har utdelats 64 000 kronor. I stipendier till avgående elever vid Himmelstalundsskolan, tidigare Statens Trädgårdsskola, har utdelats 4 000 kronor ur *Stiftelsen Gustaf Linds stipendiefond*.

Ur *Stiftelsen Erik och Ellen Sökjer-Petersens stipendiefond* har, till stipendier för att främja och stimulera intresset för skogsskötsel, speciellt lövskogsskötsel i Sydsverige, beviljats 100 000 kronor. Ur *Stiftelsen Edvard Nonnens stipendiefond* har utdelats resestipendier på 85 000 kronor för lantbrukets teoretiska och praktiska studier i utlandet till yngre personer som nyligen utexaminerats från Ultuna eller Alnarp.

Ur *Stiftelsen Ch. E Löfvenskiölds donationsfond* för studier utomlands av lantbrukets byggnader och inredning har utdelats 60 000 kronor och ur *Stiftelsen Alrik Örborns stipendiefond* för studier utomlands av lantbrukets byggnader och inredning har utdelats 165 000 kronor. Ur *Stiftelsen Fonden för markvård till minne av Sanders Alburg* för främjande av forskning inom markvård och trädgårdsskötsel vid småbruk/fritidsodling har delats ut 80 000 kronor. *Stiftelsen Stipendiefonden för mekanisering*, för främjande av utveckling av en effektiv ekonomiskt riktig mekanisering inom jord-, skogsbruk, fiske och biodling, har delat ut 70 000 kronor.

Stiftelsen Knut och Alice Wallenbergs forskarstipendiefond för främjande av internationella forskarkontakter och erfarenhetsutbyte inom skogs- och jordbruksforskningsområdet och aktuella kontaktområden har delat ut 280 000 kronor. *Stiftelsen Nils Lagerlöfs fond* för forskare som bedriver forskning rörande husdjurens fruktsamhetsproblem har delat ut 26 000 kronor för resor till utländsk vetenskaplig institution och *Stiftelsen Oscar af Ugglas minnesfond* till vetenskapliga symposier inom akademiens ram har delat ut 131 000 kronor.

Ur *Stiftelsen Gunnar och Birgitta Nordins fond* för skogsvetenskapliga studier, som i första hand berör Västernorrlands och Jämtlands län, har utdelats 985 000 kronor. Ur *Stiftelsen Anders Elofsons fond* för understöd av forskning inom betesområdet, vallkulturen och fröodlingen har utdelats forskningsanslag uppgående till 179 500 kronor och ur *Stiftelsen Svenska Vallföreningens fonder* 232 500 kronor till forskningsprojekt och resestipendier inom vallodlingens, vallfoderberedningens och vallfoderutnyttjandets områden.

För framstående insatser inom skogs- och jordbruk har, på förslag av vissa skogsstyrelser och hushållningssällskap, utdelats 30 000 kronor ur *Stiftelsen A. W. Bergstens donation*, ur *Stiftelsen A. G. Wiréns donationsfond* för föredömliga insatser inom trädgårdsbruk eller biskötsel 20 000 kronor och ur *Stiftelsen N. P. Halléns donationsfond* för föredömliga insatser främst inom skogsvården 10 000 kronor. Elva enskilda skogs-, jord- och trädgårdsbrukare har belönats, liksom två biodlare.

Ur *Nanna Bergmanssons, född Wirén, fond* har utdelats belöningar dels för föredömliga insatser i forskningsinformation, dels för framstående insatser inom pedagogik och undervisning, sammanlagt 30 000 kronor. Ur *Stiftelsen Hugo och Emma Björkmans minnesfond* har utdelats belöningar för framstående doktorsarbete och för föredömliga insatser i skogs- och jordbruksforskningens tjänst, sammanlagt 30 000 kronor.

Stiftelsen A. W. Bergstens donation har bidragit med 60 000 kronor utgörande *A. W. Bergstens pris* för framstående vetenskapligt arbete, framgångsrik undervisande verksamhet eller jämförbar insats på det praktiska området, liksom med medel till Akademiens guldmedalj för utomordentlig gärning inom akademiens verksamhetsfält och till Akademiens belöning till gagn för de areella näringarna, Silverplaketten, som utdelas till

person, som på ett förtjänstfullt sätt väckt intresse för de areella näringarna. *Akademiens Nilsson-Ehlemedalj* för forskningsunderstöd för ämnen inom genetik och dess praktiska tillämplig inom jordbruk, trädgårdsbruk och skogsskötsel har delat ut 10 000 kronor.

Ur *Stiftelsen Georg och Greta Borgströms donationsfond* har utdelats 20 000 kronor utgörande *Georg och Greta Borgströms pris* till förtjänt person som aktivt forskar eller på annat sätt verkar i Georg Borgströms anda, det vill säga verksamhet som har med världens livsmedelsförsörjning att göra och de därtill knutna ekologiska, demografiska och ekonomiska aspekterna. *Stiftelsen S. O. Bergs och Fajer Fajerssons fond* har bidragit med 25 000 kronor utgörande *S. O. Bergs och Fajer Fajerssons pris* för framstående insatser inom lantbrukets marklära/växtnäringslära och växtförädling/kvalitetsforskning.

Stiftelsen SLO-fonden (Svenska Lantbrukarnes Olycksfallsförsäkringsbolags fond) har beviljat 2 914 000 kronor som bidrag för utbildnings- och försöksverksamhet, vetenskaplig forskningsverksamhet samt till stipendier speciellt inom arbetsmiljöområdet.

Stiftelsen Mary Francke-Gustafsons fond för främjande av utvecklingen i svenskt jord- och skogsbruk har utdelat 250 000 kronor.

20 150 kronor utgörande *Gunnar Torstenssons forskarstipendium* inom markvetenskap vid SLU har tilldelats förtjänt disputerad yngre forskare inom det markvetenskapliga området. Stipendiet utdelas med medel ur *Stiftelsen A. W. Bergstens donation*.

Gunnar Torstenssons Enaforsholms-stipendium till studerande vid Sveriges Lantbruksuniversitet för berömvärd deltagande i studentkårernas idrottsliga verksamhet och/eller föreningslivet inom respektive idrottsförening har bidragit med resebidrag på 12 000 kronor ur *Stiftelsen A. W. Bergstens donation*.

Stiftelsen Svensk Växtnäringsforskning har under året anslagit medel till projekt med särskild inriktning på användningen av mineralgödsel och kalkningsmedel uppgående till 447 000 kronor.

Slutligen har *Stiftelsen Moritz Fraenchels fond* bidragit med 1 196 000 kronor för kartverket "Sveriges jordbruk vid 1900-talets början".

Utdelning av priser, belöningar, anslag och stipendier 2007

kr

TOTALT 22 893 700

Belöningar och priser ur följande stiftelser: 260 150

A.W. Bergstens donation	30 000
N. P. Halléns donationsfond	10 000
A. G. Wiréns donationsfond	20 000
Hem i Sverige-fonden, Stipendium till landsbygdsrådgivare	15 000
Nanna Bergmanssons, f. Wirén, fond, Belöning inom forskningsinformation	15 000
Hugo och Emma Björkmans minnesfond, Föredömliga insatser i skogs- och jordbruksforskningens tjänst	15 000
Hugo och Emma Björkmans minnesfond, Framstående doktorsarbete	15 000
Nanna Bergmanssons, f. Wirén, fond, Föredömliga insatser i pedagogik och undervisning	15 000
Gunnar Torstenssons forskarstipendium	20 150
A.W. Bergstens donation, Bergstens pris	60 000
Georg och Greta Borgströms pris	20 000
S. O. Bergs och Fajer Fajerssons pris	25 000

Medaljer ur A. W. Bergstens donation: 40 550

Akademiens guldmedalj	6 900
Akademiens silverplakett	31 250
A. W. Bergstens pris (plakett)	2 400

Bidrag till forskningsprojekt, övriga projekt samt resestipendier: 22 593 000

Gunnar Torstenssons Enaförsholmsstipendium	12 000
Stiftelsen A. W. Bergstens donation	6 347 000
Stiftelsen Adolf Dahls fond	600 000
Stiftelsen Akademiens kulturtekniska fond	400 000
Stiftelsen Akademiens Nilsson-Ehlemedalj	10 000
Stiftelsen Alfa Laval ABs fond	200 000
Stiftelsen Alrik Örborns stipendiefond	165 000
Stiftelsen Anders Elofsons fond	179 500
Stiftelsen C. G. Johnssons och hans arvingars fond	64 000
Stiftelsen Carl-Fredrik von Horns fond	6 097 000
Stiftelsen Ch. E. Löfvenskiölds donationsfond	60 000
Stiftelsen Edvard Nonnens fond	85 000

forts. nästa sida

Stiftelsen Erik och Ellen Sökjer-Petersens fond	100 000
Stiftelsen Fonden för markvärd till minne av Sanders Alburg	80 000
Stiftelsen Gunnar och Birgitta Nordins fond	985 000
Stiftelsen Gustav Linds stipendiefond	4 000
Stiftelsen Hem i Sverige-fonden	555 000
Stiftelsen Hem i Sverige-fonden: elevstipendier	12 000
Stiftelsen Hugo och Emma Björkmans minnesfond	751 000
Stiftelsen J. M. Svenssons fond	85 000
Stiftelsen Knut och Alice Wallenbergs forskarstipendiefond	280 000
Stiftelsen Marie Josephine Guillaumes fond	70 000
Stiftelsen Mary Francke-Gustafsons fond	250 000
Stiftelsen Moritz Fraenchels fond	1 196 000
Stiftelsen Nils Lagerlöfs fond	26 000
Stiftelsen Nilsson-Aschans stipendiefond	165 000
Stiftelsen Nilsson-Aschans stipendiefond: lantmästarstipendier	20 000
Stiftelsen Oscar af Ugglas minnesfond	131 000
Stiftelsen SLO-fonden	2 914 000
Stiftelsen Stipendiefonden för mekanisering	70 000
Stiftelsen Svensk Växtnäringsforskning	447 000
Stiftelsen Svenska Vallföreningens fonder	232 500

Nya ledamöter

Följande personer valdes vid sammankomsten den 13 december 2007 in som nya ledamöter i akademien. De fick motta sina ledamotsbrev av preses vid högtidssammankomsten i Stockholms Stadshus den 28 januari 2008.

Allmänna avdelningen

Svenska ledamöter:

Informationsdirektör Christina Engfeldt, Stockholm
 VD Lena M Lindén, Kungshamn
 Docent Johan Rockström, Vaxholm

Utländska ledamöter:

Professor Romualdas Deltuvas, Litauen
 Professor Andres Koppel, Estland

Jordbruksavdelningen

Svenska ledamöter:

VD Johan Biärsjö, Trelleborg
 Docent Pål Börjesson, Röke
 Lantmästare Torbjörn Djupmarker, Grästorp
 Professor Ulf Emanuelson, Uppsala
 AgrD Markus Hoffman, Göteborg
 Lantmästare Agneta Lillichöök, Klågerup
 Agronom Magnus Nordgren, Tranås
 Forskningschef Eva Pettersson, Upplands Väsby
 Riksdagsman Per Åsling, Trångsviken

Utländska ledamöter:

Professor Harry Blokhuis, Nederländerna
 VD Carsten Gråkjær Klausen, Danmark
 Professor Hannu Korkeala, Finland
 Professor Harris A Lewin, USA

Skogsavdelningen

Svenska ledamöter:

Docent Kristina Blennow, Helsingborg

VD Torbjörn Larsson, Gävle

Skogsdirektör Mats Sandgren, Växjö

Utländsk ledamot:

Director Andris Balodis, Lettland

Nya svenska ledamöter i Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, invalda 2007: Fr v Pål Börjesson, Torbjörn Djupmarker, Ulf Emanuelson, Christina Engfeldt, Eva Pettersson, Magnus Nordgren, Agneta Lilliehöök, Lena M Lindén, Mats Sandgren och Torbjörn Larsson. (På bilden saknas Johan Rockström, Johan Biärsjö, Markus Hoffman, Per Åsling och Kristina Blennow.) Foto: Mats Gerentz.

Nya utländska ledamöter i Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, invalda 2007: Fr v Andris Balodis, Andres Koppel, Harry Blokhuis, Romualdas Deltuvas och Hannu Korkeala. (På bilden saknas Carsten G Klausen och Harris A Lewin.) Foto: Mats Gerentz.

Avlidna ledamöter

I akademiens verksamhetsberättelse publiceras endast en förteckning över avlidna ledamöter med ledamotens namn, avdelning, invalsåret och datum för dödsfallet. Vartannat år publiceras en egen skrift, som kommer att innehålla mer utförliga nekrologer samt fotografier så långt det är möjligt.

Inom varje avdelning utses en ledamot som under en fyraårsperiod är ansvarig för att nekrologer inom den egna avdelningen tas fram. Enheten för de areella näringarnas historia (ANH) ansvarar för texten och den slutliga utformningen av nekrologerna och utgivningen av skriften.

Följande ledamöter har avlidit under verksamhetsåret 2007:

Allmänna avdelningen

Gösta Renlund, invald 1967, avled den 12 februari
 Erik Swedborg, invald 1975, avled den 5 september
 Kjell Svensson, invald 1981, avled den 1 november
 Sven Holmström, invald 1961, avled den 19 november
 Nils Johansson, invald 1982, avled den 29 november

Utländsk ledamot

John Ringen, Norge, invald 1972, avled den 25 mars

Jordbruksavdelningen

Sven Gesslein, invald 1966, avled den 20 mars
 Karl Gustaf Insulander, invald 1974, avled den 31 mars
 Fajer Fajersson, invald 1964, avled den 26 april
 Gunnel Westöö, invald 1977, avled den 31 juli
 Douglas Kennedy, invald 1963, avled den 21 augusti
 Johan Curman, invald 1966, avled den 22 september

Skogsavdelningen

Svante Fahlgren, invald 1957, avled den 16 maj
 Gunnar Carlborg, invald 1970, avled den 25 maj
 Carl Olof Tamm, invald 1959, avled den 13 september
 Bertil Matérn, invald 1964, avled den 14 oktober
 Tore Arnborg, invald 1958, avled den 21 oktober

Utländsk ledamot

Helmuth von Barner, Danmark, invald 1970, avled den 18 juni

Enheten för de areella näringarnas historia (ANH)

Till Enheten för de areella näringarnas historia (ANH) hör akademiens bibliotek och arkiv. Biblioteket är specialiserat på skogs- och lantbrukshistorisk litteratur i vid, tvärvetenskaplig mening. Verksamheten riktar sig främst till forskare i skogs- och lantbrukshistoria på alla nivåer. ANH och biblioteket har presenterats för ett antal grupper.

Medel har beviljats från Jordbruksdepartementet, via Formas, för återbesättande av den bibliotekarietjänst som drogs in vid årsskiftet 2006/2007. Akademiens bibliotek har åter beviljats statliga medel ur det så kallade Accessprojektet för registrering i Kungliga Bibliotekets databas LIBRIS. Under året har

registreringen av böckerna i den äldre samlingen, det vill säga sådana som är tryckta före 1850, i stort sett avslutats och övrig retroaktiv registrering har genomförts.

Arbetet med att modernisera bibliotekets utlåningsrutin påbörjades i november och beräknas vara klart under 2008. Alla böcker kommer då att ha fått en streckkod som läses av vid utlån och återlämning. Läntagarservicen ökar betydligt då man själv kan kontrollera sina lån och begära förlängning via biblioteksdata-basen på webben. Bevakningen av återkrav av böcker kommer att kunna ske automatiskt.

I bibliotekets samlingar finns litteratur från 1500-talet och fram till idag.

Historiska projekt

Under året har några av de historiska projekten avslutats. Det gäller en förteckning över främst de äldre handskrifterna – cirka 760 stycken – som finns i akademiens arkiv. Ett annat projekt som avslutats är den stora sammanställningen av och historiken om akademiens donatorer och stiftelser, alltifrån den första egna grundfonden fram till de senast tillkomna.

Den särskilda grupp som bildats för att skriva nekrologer över avlidna ledamöter har avslutat sitt arbete med den första skriften som innefattar tiden 2002–2004. Ett samarbetsprojekt genomfördes med Sveriges Lantbruksmuseum, Julita, för utställningen ”Traktorsamlaren” inför urvalet av utställningsobjekten och med en skrift som belyser 1900-talets traktorutveckling. Skriften, *Traktorernas tidevarv*, togs fram i samarbete med Arbetets museum, Norrköping.

Tillskott till finansiering av projekten och bokutgivningen har givits av flera fonder och stiftelser, bland annat Kungl. Patriotiska Sällskapet, Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur, Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur, C. F. Lundströms stiftelse och Gunvor och Josef Anérs stiftelse. Viktiga bidrag, både för spridningen och ekonomin, utgör även de stödköp av delupplagor som gjorts av institutioner och företag.

Brøndegaardsprojektet

Förvärv av litteratur till samlingen, publicering i tryck och digitalisering utgör viktiga

delar i det löpande utvecklingsarbete som bedrivs för att bekantgöra samlingen och att säkerställa att materialet kommer till användning.

Under 2007 har ett delprojekt kunnat slutföras. Detta har bestått av inskanning av de cirka 16 000 katalogkort som ingår i ämnesordskatalogen, i syfte att göra materialet tillgängligt på Internet. Ämnesorden har dessutom översatts till svenska och engelska för att även vara möjliga att använda för en internationell publik. Man kommer nu att kunna göra sökningar i korten på webben samt vid behov ladda ned korten till den egna datorn. Detta innebär att Brøndegaardssamlingens ämnesinnehåll blir tillgängligt för alla med en Internetuppkopplad dator. Ett annat delprojekt som slutförts är en studie av metoder/system för hur hantering av böckernas registrering ska kunna ske i databasen LIBRIS.

I arkivet inryms såväl äldre handskrifter som tidiga utgåvor om skogs- och lantbruk av historiskt intresse och specialsamlingar.

Publicerings- och informationsverksamheten

På akademiens hemsida www.ksla.se publiceras fortlöpande aktuell information om akademiens aktiviteter. Sammanfattningar från tidigare sammankomster, konferenser, seminarier, symposier och workshops kan läsas på hemsidan.

Informationen på engelska har också utvecklats. Antalet besökare på hemsidan har varit cirka 25 000 per månad. Under året har även ett intranät (Ledamotsrum) riktat en-

bart till akademiens ledamöter och kansli förberetts för driftsättning i början av år 2008.

Akademien vill göra konferenser och seminarier ännu mer tillgängliga för intressenter utanför Stockholmsområdet. Flera aktiviteter har genomförts på regional nivå ute i landet. Massmediekontakterna fortsätter att utvecklas och journalister inbjuds fortlöpande till akademiens olika aktiviteter.

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens Tidskrift (KSLAT) utges i antingen tryckt form eller enbart på akademiens hemsida. Under 2007 har tidskriften utkommit med följande nummer:

Nr 1. Water and Agriculture – Bertebos Conference 2006

Nr 2. How to estimate N and P losses from forestry in northern Sweden

Nr 3. Certifierad kvalitet från jord till bord*

Nr 4. Skogsskötsel för en framtid*

Nr 5. Valuable Agricultural Landscapes – the Importance of Romania and Scandinavia for Europe

Nr 6. Verksamhetsberättelse 2006 för Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien

Nr 7. Future Challenges for Reindeer Herding Societies*

Nr 8. Klimat och miljö i förändring – varifrån ska vi ta vår mat?*

Nr 9. Success Stories of Agricultural Long-term Experiments

Nr 10. Den beresta maten – matens kvalitet i ett globalt perspektiv

* Titeln publiceras endast elektroniskt på KSLAs hemsida www.ksla.se.

Övriga trycksaker

som publicerats under 2007:

MÅNGKULTURELLA RECEPT FÖR STORKÖK

Ta vara på möjligheterna med den mångkulturella måltiden.

KSLA – EN MÖTESPLATS FÖR DEN GRÖNA SEKTORN

Presentationsbroschyr på svenska, engelska, ryska och kinesiska

Enheten för de areella näringarnas historia (ANH)

Enheten för de Areella Näringarnas Historia (ANH) har under 2007 anordnat tre boksläpp med två SOLMED-volymer och Veterinärinrättningen i Stockholm 1821–1880, som presenterades i föregående verksamhetsberättelse. De böcker som utgivits av ANH har annonserats i särskilda facktidskrifter och de har även blivit uppmärksammade genom ett flertal recensioner och anmälningar i tidskrifter och tidningar.

ANH har under 2007 i serien Skogs- och Lantbruks-historiska meddelanden (SOLMED) utgivit:

Nr 39. FRÅN PIER DE' CRESCENZI TILL ALBRECHT THAER.

Om några märkvärdigheter i Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens äldre boksamling. Av Olof Kährström.

Nr 40. KARTLAGT LAND.

Kartan som källa till de areella näringarnas geografi och historia. Red: Ulf Jansson.

Smäskrift:

Nr 6. TRAKTORERNAS TIDEVARV.

Den tekniska utvecklingen och den svenska traktorise-ring. Av Per Thunström.

Barksätter och Enaförsholm

Barksätters egendom

Vid Barksätters egendom i Sörmland, som 1983 donerades till akademien av fru Mary Francke Gustafson för att bevaras som ett sammanhållet aktivt sörmländskt jord- och skogsbruk, har verksamheten fortgått plan enligt under 2007. Syftet med donationen var att för framtiden bevara egendomen i dess dåvarande omfattning för att där möjliggöra forskning inom jordbruk, skogsbruk och husdjurskötsel. Liggande försök underhålls och akademien är positiv till ytterligare forsknings- och försöksverksamhet.

Under 2007 har gällande planer för bygnadsunderhåll och skogsbruk följts väl. Redovisningen sker i resultatenheterna skog, jordbruksarende och överloppsbyggnader,

permanentbostäder, fritidsbostäder samt "gemensamt".

Avverkningarna på de 523 hektaren produktiv skogsmark har under året ökat väsentligt, detta för att finansiera en omfattande inre upprustning av huvudbyggnaden samt installation av nytt värmesystem med bergvärme. Arbetet har påbörjats under 2007 och beräknas vara genomfört till 1 september 2008.

Akademien har tecknat kontrakt med en ny hyresgäst till huvudbyggnaden från och med 1 september 2008. Huruvida även flygeln som för närvarande står tom kan komma att bli föremål för renovering är under utredning.

Barksätters egendom utanför Katrineholm.

Enaforsholm Fjällgård

Enaforsholm Fjällgård i Jämtland donerades 1937 till akademien av grosshandlaren A. W. Bergsten.

Under 2007 bytte vi värdpar på Enaforsholm och lade driften i ett särskilt bolag, ägt av A. W. Bergstens stiftelse. Det nya värdparet *Ingalill Samuelsson* och *Bo Berglund* hälsar alla med naturintresse välkomna till detta paradiset i den jämtländska fjällvärlden.

Under kommande år skall huvudbyggnaden rustas till modern standard för att bättre motsvara gästernas önskemål. Vi lyckades få arrendet till jakten på Handöls byalags jaktområde på Snasahögarnas sluttning ned mot Enan, vilket under kommande år innebär ökad beläggning på Enaforsholm Fjällgård. Marknadsföringen sker numera effektivt från Enaforsholm och olika aktiviteter – främst un-

der lägsäsong – planeras med akademiledamöter som resurspersoner och som deltagare.

28 juli–4 augusti arrangerades den årligen återkommande Enaforsholmskursen för studenter. Under kursen genomförs en längre fjällvandring över Storulvån, Sylarna, Nedalshytta, Storerikvollen och Blåhammarren. Därtill kommer intressanta föredrag om fjällvandring, botanik, geologi, rennäring, skog och ornitologi.

13–16 september samlades en grupp intresserade till några dagars fjällvistelse med bland annat ripjakt i Enaforsholms närhet. Några deltog med framgång i ripjakten, andra vandrade runt Enaforsholm. För arrangemanget svarade akademiledamöterna Ann-Britt Karlsson och Lars Törner.

Fjällgården Enaforsholm i Jämtland.

Styrande organ och personal

Akademiens högsta beslutande organ är akademien in pleno.
Under detta fattas beslut av akademikollegiet, som 2007 består av följande ledamöter:

Mårten Carlsson, preses
Jan-Åke Lundén, vice preses
Åke Barklund, akademiens sekreterare och VD

Från akademiens allmänna avdelning:
Annika Åhnberg, avdelningsordförande
Christer Hoel
Torleif Ingelög
Else-Marie Strese

Från akademiens jordbruksavdelning:
Peter Edling, avdelningsordförande
Christel Cederberg
Göran Dalin
Marie-Louise Danielsson-Tham

Från akademiens skogsavdelning:
Jan Fryk, avdelningsordförande
Linda Hedlund
Peter Högberg
Carl Henric Kuylenstierna

Presidiet

Under akademikollegiet handhas löpande beslut av akademiens presidium,
som under år 2007 haft följande sammansättning:

Mårten Carlsson, preses
Jan-Åke Lundén, vice preses
Åke Barklund, akademiens sekreterare och VD

Personal

Akademiens kansli har under hela eller delar av år 2007 haft 14 årsanställda:

Anette Amnegren, akademikamrer

Åke Barklund, akademiens sekreterare och VD

Keiko Blesserholt, assistent

Bo Carlestål, akademijägmästare

Anders Fredholm, informationschef

Kerstin Hideborn Alm, kommunikatör

Lars Ljunggren, chefsbibliotekarie

Jimmy Lyhagen, bibliotekarie

Christina Rabenius, assistent

Eva Ronquist, avdelningssekreterare

Helle Rosencrantz, sekreterare

Magnus Stark, akademiagronom

Roland Svensson, serviceansvarig

Per Thunström, assistent

Ekonomisk flerårsöversikt 2003–2007

Huvudförvaltningen med akademiens egen förmögenhet

	2007	2006	2005	2004	2003
Marknadsvärde finansiella anläggningstillgångar	115 732 957	118 510 964	102 226 626	89 777 134	90 149 883
Direktavkastning	6 177 648	5 005 641	3 987 395	5 637 111	7 419 161
Realisationsresultat	983 483	5 114 702	6 512 597	2 147 328	-5 258 760
Total avkastning av kapital	7 161 131	10 120 343	10 499 992	7 784 439	2 160 401
Avkastning i % av marknadsvärde vid årets ingång	6,04%	9,90%	11,70%	8,63%	2,35%
Årets resultat	2 619 757	5 692 068	10 572 658	-3 152 914	-4 394 856
Totalt eget kapital	108 815 055	106 195 299	100 503 230	89 930 571	93 083 485

Gemensamt förvaltade stiftelser

	2007	2006	2005	2004	2003
Marknadsvärde finansiella anläggningstillgångar	477 896 633	481 670 383	423 108 029	343 488 737	335 893 585
Direktavkastning	28 615 599	18 931 059	17 999 442	17 196 306	16 374 565
Realisationsresultat	34 229 708	17 411 026	21 753 653	-2 572 328	-8 062 875
Total avkastning av kapital	62 845 307	36 342 085	39 753 095	14 623 978	8 311 690
Utdelade medel	16 741 500	19 685 957	14 338 000	11 490 700	13 010 574
Avkastning i % av marknadsvärde vid årets ingång	13,05%	8,59%	11,57%	4,35%	2,89%
Årets resultat	61 815 991	33 587 229	64 158 852	14 530 611	10 451 255
Totalt eget kapital	416 053 470	361 362 110	347 310 455	296 565 426	293 206 591

Stiftelsen Carl Fredrik von Horns fond

	2007	2006	2005	2004	2003
Marknadsvärde finansiella anläggningstillgångar	192 846 703	194 103 831	166 845 245	140 415 882	142 727 747
Direktavkastning	11 113 794	8 344 017	7 262 517	6 742 153	6 181 964
Realisationsresultat	34 979 307	20 128 277	7 822 839	-1 020 861	1 140 555
Total avkastning av kapital	46 093 101	28 472 294	15 085 356	5 721 292	7 322 519
Utdelade medel	6 067 000	10 533 500	3 837 560	3 089 440	2 795 578
Avkastning i % av marknadsvärde vid årets ingång	23,75%	17,07%	10,74%	4,01%	7,60%
Årets resultat	45 330 575	27 803 785	27 661 528	5 854 407	9 958 322
Totalt eget kapital	189 607 308	150 080 109	132 750 003	108 804 859	105 901 232

Utgivna nummer av Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens TIDSKRIFT (KSLAT)

(Titlar markerade med * publiceras endast elektroniskt på KSLAs hemsida www.ksla.se)

2005

- Nr 1 Verksamhetsberättelse 2004 Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
- Nr 2 Den goda jorden – en förstörbar tillgång*
- Nr 3 Mångfald eller fåfald – egna märkesvaror (EMV) på vinst och förlust*
- Nr 4 Blåmusslor klarar västkustens vatten*
- Nr 5 Äganderätt under avveckling? – äganderättens betydelse för de areella näringarna
- Nr 6 Miljö och fiskenäring efter flodvågen – vad görs för att skapa en hållbar återuppbyggnad?*
- Nr 7 Heureka – bättre beslut i skogen*
- Nr 8 Friluftsliv – Framtid – Folkhälsa
- Nr 9 Local and Regional Food*
- Nr 10 Värdet av strömmande vatten*
- Nr 11 Grön bioteknik för framtidens odling*
- Nr 12 Food and Wood for a Sustainable Future – Challenges for Soil Fertility Management
- Nr 13 Forskning inom den gröna sektorn – ekonomisk tillväxt, ekosystemhälsa och välbefinnande*

2006

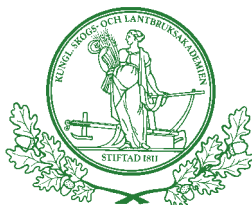
- Nr 1 Jakten på den gröna marknadskraften*
- Nr 2 Turismen – en grön framtidsnäring*
- Nr 3 När är det kokta fläsket stekt? – om risker och nytta med upphettning av mat
- Nr 4 Verksamhetsberättelse 2005 Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
- Nr 5 Ädellövskog för framtiden
- Nr 6 Situationen i Sveriges hav och arbetet mot övergödning*
- Nr 7 Det ekologiska valet – påverkar det nästa generations hälsa?
- Nr 8 Water Framework Directive – WFD Implementation in a European Perspective*
- Nr 9 Klimatet och skogen – underlag för nationell forskning
- Nr 10 Avian Influenza*
- Nr 11 Socker i global handel, jordbruk och folkhälsa*

2007

- Nr 1 Water and Agriculture
- Nr 2 How to estimate N and P losses from forestry in northern Sweden
- Nr 3 Certifierad kvalitet från jord till bord*
- Nr 4 Skogsskötsel för en framtid*
- Nr 5 Valuable Agricultural Landscapes – the Importance of Romania and Scandinavia for Europe
- Nr 6 Verksamhetsberättelse 2006 Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
- Nr 7 Future Challenges for Reindeer Herding Societies*
- Nr 8 Klimat och miljö i förändring – varifrån ska vi ta vår mat?*
- Nr 9 Success Stories of Agricultural Long-term Experiments
- Nr 10 Den beresta maten – matens kvalitet i ett globalt perspektiv

AKADEMIENS PORTALPARAGRAF

”Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens uppgift är att med stöd av vetenskap och praktisk erfarenhet till samhällets gagn främja jordbruk och skogsbruk samt därtill knuten verksamhet.”

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien
Drottninggatan 95 B
Box 6806, 113 86 Stockholm
tel 08-54 54 77 00, fax 08-54 54 77 10
www.ksla.se, akademien@ksla.se

Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA) är en mötesplats för den gröna sektorn. Akademien är en fri och oberoende nätverksorganisation som arbetar med frågor om jordbruk, trädgårdsbruk, livsmedel, skog och skogsprodukter, fiske, jakt och vattenbruk, miljö och naturresurser samt skogs- och lantbrukshistoria. Vi arbetar med frågor som berör alla och som intresserar många!